

Tidningen

Hemvärvnet

NATIONELLA
SKYDDSSTYRKORNA

#6-2010

Sista GSU:n
Kör säkert
Tema kyla

Våra nya soldater

En utbildning för alla inom Försvarsmakten

Resa 1
14.04-17.04.2011
Vi besöker tillsammans med Carl-Fredrik Geust militärhistorisk expert innom framförallt Flyg, följande platser: Vanda flygmuseum, Luftförsvarsmuseet i Tusby, Artilleri och pansarmuseet i Tavastehus, Tikkakoski flygmuseum utanför Jyväskylä, Infanteri samt Mannerheim stabsmuseum i St Michel, Salpalinjen och Miehikkälä Salpa

Resa 2
Till Karelska näset Viborg och St.Petersburg 12 – 18.05.2011
Vi besöker Viborg, Tali-Ihantala och Portinhoikka, Summa, Kuuterselkä, Raivola, Teerijoki, St Petersburg med Peter Paulsfästning, Ermitaget, Krismuseet, Peter Hof mm.

Resa 3
Resa i Orvar Nilssons och de svenska frivilligas fotspår Ladoga runt. 29.05-05.06.2011
Vi besöker Sordavala, Pitkärinta, Salmis, Tuulos, Aunus, Svir, Jandeba, Podporose, Shemenski, Summa, Viborg, Tali, Ihantala, Portinhoikka, Kaplainmäki, Vierumäki, Tienhaara, Vi gör terrängutflykter vid Jandeba samt Kaplain- och Vierumäki.

Krigshistoriska resor sommaren 2011

Claus Högvist / Karleby Resebyrå AB
Ring, faxa eller sänd E-mail och uppge namn, adress och telefonnummer så sänder vi färdprogram.
Claus Högvist/Karleby Resebyrå AB
Tel 08-7719260 Fax 08-7717030 Mob 070-5460073
claus.hogkvist@telia.com

Resa 4
Moskva 28.06 – 03.07.2011
Vi besöker världens största tanks museum Kubinka med över 400 vagnar, Sovjet Armmuseum, Victory museum på 34 hektar, Monino flygmuseum, Kreml, Lenin Mausoleum, flodbåtskryssning mm. Upplev en storstad med närmare 15 miljoner invånare. Svensk-rysk guide.

Resa 5
Murmansk 30.07 – 05.08.2011
Vi besöker Rovaniemi, Sodankylä, Ivalo, Kirkenäs, Nikel, Zapoljarny, Petsamo, Liinahamari, Litsa, Murmans, Kandalaksa, Alakurtti, Salla, Kuusamo, Raate, Erik Björklund författare till böckerna Petsamo- Kvarken- och Tysktrafiken följer med och Fungerar som färdledare under resan.

Resa 6
En resa i JR 24:ans fotspår till Karjalan Maaselkä och Karhumäki 08.08 – 15.08.2011
JR 24 var ett finlandssvenskt regemente där största delen av manskapet kom ifrån södra Finland och ingick i den 8:e divisionen, här deltog även ett 50 tal svenska frivilliga. Vi besöker Sordavala, Pitkärinta, Koirinoja, Vieljärvi, Jessoila, Karhumäki, Suurtahti, Liistepohja, de två senare med terrängbil, Karhumäki, Poventsa, Sandemo, Petrozavodsk, Kizi, Aunus, Sammatus, Svir kloster, Tuulos, Salmis. Svensk-rysk guide medföljer.

11-12 JUNI 2011
Internationell 2-dagars march med sträckorna
10 km, 25km och 40 km.
5 års jubileum.
Få bra motion och en medalj på köpet.
www.elfsborgsmarchen.se

Vill du ha sambandet klart för dig?

FRO har många olika kurser för dig som är intresserad av samband via radio, data och telefoni. För att få veta mera gå till vår hemsida www.fro.se.

Ta rygg på ett av Sveriges starkaste varumärken
Annonsera i Tidningen Hemvärnet

Kontakt och bokning
Patric Vedin, News Factory,
08-587 865 35, 070-542 96 93

Alla i hemvänet är med frivilligt. Personalen över mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärvnets viktigaste uppgifter är att bevakा, skydda, ytövervaka samt stödja samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärvnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärvnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med? Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

hemvarnet.se

Övari alla väder

I förra numret av Tidningen Hemvärvnet skrev jag att jag skulle i väg och inspektera hemvärvnet i Skåne och närmare bestämt Wendesbataljonen. Så skedde också. Övningarna genomfördes i trakten av Hästveda samt på Ravlunda skjutfält. Den veckan kom också vintern till Skåne. Det innebar att stridsskjutningarna genomfördes i snöstorm och med vindar på över 20 meter per sekund. Inställningen hos soldaterna påverkades inte negativt av detta, nej, enbart "djävlar anamma" och en stor vilja att lösa uppgiften kunde ses. För grupp- och plutonchefer handlade nu också ledarskapet om att ta hand om truppen så att stridsvärdet kunde bibehållas. Jag tycker att alla löste det på ett mycket bra sätt. Med längre övningar kan också rutiner inom förbanden övas på ett mycket bättre sätt än tidigare.

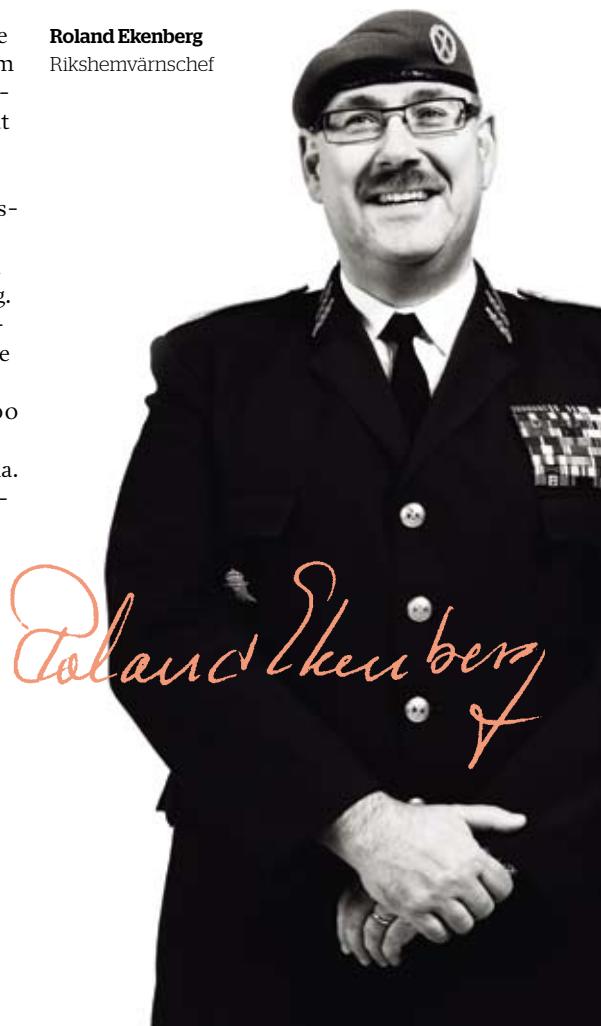
FÖR BARA NÅGON vecka sedan ryckte de sista ut från GSU-hv. Den grundläggande militära utbildningen på tre månader som leder till att man skriver ett hemvärvnsavtal. Utbildningarna har genomförts på ett mycket bra sätt av arrangerande förband och utbildningsgrupper.

Nästa år integreras GSU-Hv i Försvarsmaktens GMU, Grundläggande Militär Utbildning, som sker med en gemensam rekrytering och en gemensam utbildning. Ur detta system skall vi få cirka 600 soldater under 2011. Detta är emellertid inte tillräckligt. För att hålla vår organisation i gång krävs ett årligt inflöde på cirka 1500 hemvärvns(skytte)soldater och drygt 500 från de frivilliga försvarsorganisationerna. Jag har dock gott hopp om att detta kommer att vara fallet från 2012. Det är då av största vikt att detta kan ske genom en lokal rekrytering.

APROPÅ REKRYTERING SÅ har mycket goda försök gjorts med olika rekryteringsmetoder. En central rekryteringsgrupp har tillsammans med alla mycket duktiga fältrekryterare gjort stora framsteg. Just nu sprider vi olika metoder över landet och kan på det sättet bland annat "damsug" magasinet på personer som redan är militärt utbildade. Det hjälper oss att överbrygga tiden till dess att vi har full volym på grundutbildningarna.

I början av nästa år kommer vi till sammans med reservofficersförbundet att slå ett slag för att rekrytera reservofficerare in i hemvärvnsförbanden. Som jag ser det har våra reservofficerare en mycket god kompetens och det finns många befattningar i hemvärvnsförband och staber som är lämpliga för dem. Reservarna kommer då att teckna ett vanligt hemvärvnsavtal. ●

Roland Ekenberg
Rikshemvärvnschef

God jul!

Ett stort och varmt tack för alla era insatser under detta jubileumsår för hemvärvnet!
Jag vill önska Er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt Hemvärvnsår.

En positiv realist

Det är med en viss lättnad jag skriver årets sista inledare. Det har varit ett fantastiskt år på många sätt. KFÖ-systemet har varit ett stort lyft för övningsverksamheten, vi går mot förband som existerar mer än på papperet och i materialplanen är betydande belopp avsatta för anskaffning av vår materiel. Men det har krävts en hel del arbete för att genomföra den omfattande förändring som hemvärvnet genomgår. Därför är ledigheten säkert efterlängtad av fler än mig.

Ett intressant ämne som diskuteras på sista tiden handlar om den påtvingade optimism som enligt Barbara Ehrenreich präglar det amerikanska samhället. Hennes bok "Gilla läget, hur allt gick åt helvete med positivt tänkande" ger en tankeställare om ekonomisk utveckling. Allt kan inte bara gå uppåt. Och det finns faktiskt saker som våra föräldrar var bättre på. Dit kan man bland annat räkna mobilisering, byggandet av värn och att försvara hela Sverige. I dessa fall är den bästa utvecklingen den som går bakåt. Och var inte så optimistisk nästa gång du går post, med lite negativt tänkande har du förhoppningsvis förberett dig när det värrsta inträffar.

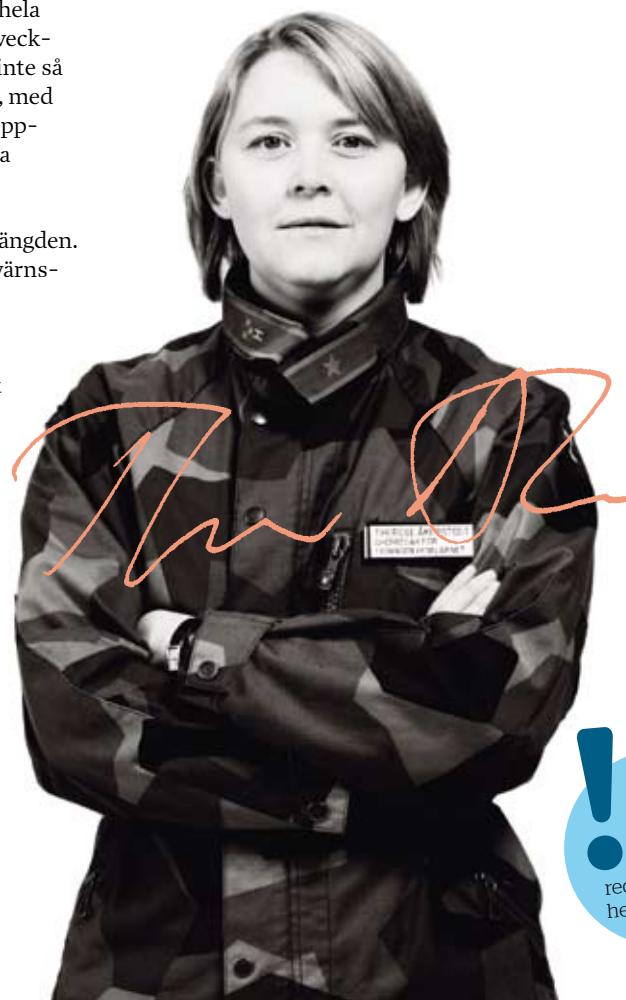
MEN DET ÄR svårt att vara negativ i längden. Visst kan man gnälla över att hemvärvns-soldater inte får köpa tröjor och långkalsonger i Försvarsmaktens personalbutiker – det får bara yrkesofficerare – men det är så dumt att man måste skratta åt det. Här

har ekonomisk sinnade yrkesofficerare möjlighet att starta en lukrativ smuggelverksamhet vid nästa hemvärvnsövning. Jag betalar gärna några kronor extra för tre par stålgrå strumpor i storlek 37. Men det får nog trots allt räknas som ett i-lands problem.

ATT DET BLIR en God jul räknar jag med, utan att vara överdrivet positiv, och ett Gott nytt hemvärvnsår blir det garanterat. Till sist ett nyårlöfte till de politiker som säger sig vilja ha ett hemvärv som finns över hela Sverige. Om fler skjutbanor och övningsfält läggs ner så försvinner även det lokala hemvärvnet. Det är bara en tidsfråga. ●

Therese Åkerstedt

Chefredaktör

! Vad tycker du om tidningen? Mejla oss:
red@tidningenhemvartnet.se

TIDNINGEN
HEMVÄRVNET
#6 DEC 2010
ÅRGÅNG 70

Besöksadress:
Banérgatan 62, Stockholm

Postadress:

Tidningen Hemvärvnet

107 85 Stockholm

Telefon 08-788 75 00

Fax 08-66457 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:

Therese Åkerstedt
08-788 97 38

red@tidningenhemvartnet.se

Stf ansvarig utgivare:

Lars Brink

Redaktionsassistent:

Vakant

Korrektur:

Daniel von Sydow

Grafisk form och layout:

Oktavilla

Prenumeration:

Helår/6 nummer: 100 kr

Plusgiro: 456 177-5

Utländsprenumeration: 200 kr

Alla som är med i hemvärvnet får tidningen. Är det fel adress, har tidningen uteblivit eller är det andra felaktigheter så kontakta din utbildningsgrupp (hemvartnet.se). Personer

som inte är/har varit med i hemvärvnet ska kontakta redaktionsassistenten. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Annonsbokning:

Searchfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson
@searchfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2009:

30 700 exemplar

Tryck:

Sörmlands
Grafiska AB

70 år
Den 2/1 fyller även tidningen jämmt.

HAGS

Hur tänkte Försvarsmakten när man valde denna förkortning? (Se sid 12).

18

26

24

29

INNEHÅLL / #6-2010

Nyheter 6

Senaste nytt om hemvänet - från norr till söder.

Landet runt 10

Hemvärens olika insatser i Sverige.

Granskning 12

Den nya GMU-utbildningen.

Intervju: Moa Raattamaa 14

En nyutbildad soldat har ordet.

Hemvänet i bilder 16

Vad har hänt i landet?

Reportage: Kiruna 18

Följ med på GSU-soldaternas slutövning.

Reportage: Bandvagn 24

Så utbildas våra förare.

Reportage: Halland 26

Insatskompani Syd under övning.

Tema: Säkerhet 29

Därför säkerhetsprövas Hemvärens soldater.

Tema : Klara kylen 32

Så behåller du ditt stridsvärde i kallt väder.

Kultur 34

Fartfyllt krigsspel, jakten på nazistförbrytarna och Sovjetts ockupation av Polen.

Historia 35

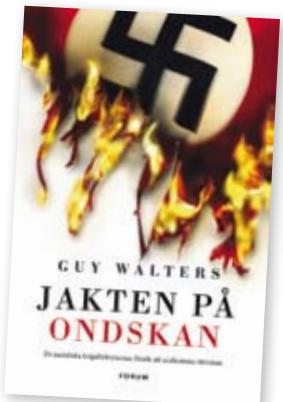
Försvarsmakten räddade kanaler.

Enkät 36

Åtta personer svarar på sju frågor om det nya Hemvänet

Tapto 38

Korsord, 91:an och julpyssel.

TA = Therese Åkerstedt RK = Richard Kjaergaard

Inköp av radioutrustning

Försvarsmakten har lämnat in ett underlag till Försvarets materielverk för nyanskaffning av en intern grupperadiorutrustning (IGR) till hemvärvet. Systemet möjliggör enskild kommunikation mellan gruppmedlemmar och kommer även att ersätta Ra 135, Ra 145/146, samt i viss mån Ra 422, enligt Agne Gustavsson på Rikshemvärnsavdelningen.

NYHETER

FOTO DAVID GERNE/COMBAT CAMERA

Så rekordrekryterar Gävle

Gävleborgsgruppens rekrytering till GMU-utbildningen 2011 har visat sig vara ett vinnande koncept. I Gävle talar man med mäniskor, inte om dem.

Vi har kört ett parallellspår mot vad Försvarsmakten i övrigt har gjort när det kommer till rekrytering, vi kallar det "Gävleborgsmetoden". Grunden är mycket enkel: Det personliga mötet, berättar Raymond Iller, chef för Gävleborgsgruppen.

Brev, sms, callcenter-tjänster och annonser har varit några av de metoder som används i rekryteringssammanhang. Det är viktigt att göra utbildningen känd och att göra eventuella rekryter intresserade.

— Vi köpte reklamplats i tidningar och radio. Dessutom annonserade vi på bussar i vårt område. Totalt hade vi en förhållandevis liten budget på cirka 150 000 kronor.

En lyckad reklamkampanj gav ett bra utslag, det kom in cirka 250 intresseanmälningar till utbildningsgruppen.

— Sedan genomförde vi personliga intervjuer och Försvarsmaktens fystest med 100 kandidater, 60 stycken av dem rekommenderade vi att gå vidare till GMU. De fick träffa oss och vi fick träffa dem. Genom detta befäste vi på ett tidigt stadium att det var till hemvärvet de skulle efter genomförd GMU-utbildning. Om de yttrade att de ville tjänstgöra som exempelvis militärpolis, så hänvisade vi dem direkt till Livgardet.

DET BEHÖVS EN drivande kraft i varje utbildningsgrupp för rekryteringsarbetet.

— Det här är en mycket viktig fråga. Jag skulle gärna sett att man kunde rekrytera en person externt till varje utbildningsgrupp, en person som dels känner till den militära organisationen och som är kompetent inom personal- och rekryteringsområdet, säger Raymond Iller. **RK**

Ansvigig överste:
Gör som hemvärvet!

Överste Lars Hammarlund är Försvarsmaktens GMU-samordnare. Efter att ha tagit del av Gävleborgsgruppens rekryteringsmetoder rekommenderar han nu att hela Försvarsmakten ska följa "Gävleborgsmetoden".

— Jag har uttryckt både till Fredrik Svahn som är Försvarsmaktens marknadschef och Erik Lagersten, informationsdirektör, att Gävleborgsgruppens sätt att rekrytera är föredömligt.

I januari planerar man att ha ett möte med alla berörda instanser i Försvarsmakten för att samordna rekryteringsinsatserna till omgång tre, de soldater som rycker in i augusti, då merparten av de blivande hemvärnssoldaterna utbildas.

— "Vänta inte – hämta" är devisen som alla rekryterare borde tillämpa. Försvarsmakten har mycket att lära av hemvärvet när det kommer till rekrytering, det är något som organisationen har sysslat med under största delen av sin existens, säger Lars Hammarlund. **RK**

Högvakt i stället för KFO

Varje år måste hemvärnsmusikerna genomföra en rad så kallade pliktspelningar för att uppfylla sitt kontrakt. I år går musikkårerna Borlänge, Eksjö, Eslöv, Helsingborg, Kalmar län, Kristianstad, Lund, Östergötland samt troligen Ängelholm och Södertörn högvakt.

GSU på finländska?

Höstens GSU-utbildningar har fått stort utrymme i medierna, förutom tidningsartiklar samt radio- och tv-inslag så har utbildningen i Kiruna även fått besökt av finska tv-kanalen YLE. Länkar till några av inslagen finns på webbtidningen.

Bandvagn undsatte sjuka i snökaoset

Räddningstjänsten i Vänersborgs kommun fick hjälp med nödvändiga bandvagnstransporter i slutet av november.

Området kring Brålanda i södra Dalsland drabbas ofta av kraftiga vinterväder, så kallad Vänersnö.

— Det handlar om snö som bildas över Vänern och blåser in mot oss från nordost, säger platschef Carl-Anders Magnberg vid räddningsstjänsten i Brålanda.

Det var ambulanssjukvården i området som bedömde att det var nödvändigt med en förstärkning. Snön låg omkring 80 centimeter djup. En bandvagn med personal skickades från Skaraborgsgruppen i Skövde. Besättningen avlöstes senare av personal från Bohusdalgruppen.

HEMVÄRDEN OCH äldreomsorgen i Brålanda fick även de skjuts för att kunna nå ut till sina vårdtagare.

— Vi har fått prioritera bort viss del av vår verksamhet och koncentrera oss på de allra nödvändigaste åtgärderna som vård, läkemedel, mat och hygien. I början åkte vi med Räddningstjänstens jeepar, men i takt med att snöfallet blev allt kraftigare så blev bandvagn det enda alternativet, säger Birgit Lindkvist, som är verksamhetschef vid det privata vård-företaget Carema på orten. **RK**

Vattenmassor hotade Kalmar

I slutet av november drabbades Kalmar kommun av **mycket stora vattenflöden i Ljungbyån**. Hemvänet kallades in för att hjälpa till att bygga barriärer.

Totalt var cirka 35 soldater ur Kalmar hemvärnsbataljon (162:a) utkallade för att bekämpa vattenflödena kring orterna Trekanten och Ljungbyholm. Omkring 200 meter långa barriärer sattes upp i samverkan med räddningstjänsten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Hans Karlsson från Kalmar- och Kronobergsgruppen var militär insatsledare vid insatsen.

— Vi var snabbt på plats men fick invänta MSB:s leverans av materiel för att kunna bygga själva barriärerna. När vi kom fram till området var det stora vattenflöden och mycket klafsigt och kladdigt. Det blev efter hand stundtals besvärligt att jobba i mörkret, säger han.

FÖRUTOM ATT BYGGA vattenbarriärer, så utgick även tre soldater som pumpposter.

Hans Karlsson säger att vädergudarna var på räddningspersonalens sida den här gången. Den rekordtidiga köldknäppen blev räddningen.

— Turligt nog slog temperaturen om och det började snöa. Hade den nederböden bestått av regn så hade situationen med största sannolikhet blivit mycket allvarlig, säger han. **RK**

NYHETER

Soldater fyller sand-säckar och bygger barriärer för att hejda vattenmassorna.

Försök inleds i Norrland

I Skåne har det sedan en tid pågått försök med ett **stabs- och trosskompani**. Men innan förbandet kan fastslås nationellt så måste försök även göras i mer **glesbebyggda områden** i norra Sverige.

Tidigare har Hemvärens underhållsförmåga främst varit hänvisad till civila livsmedelsbutiker och tankställen. Men i områden som är mindre tätbefolkade är detta inte alltid självtaliga samhällsfunktioner.

I Jämtland kommer man nu att testa ett snarlikt, halvgående alternativ liknande de stabs- och trosskompanier som tidigare fanns vid Norrlandsbrigaderna. Hans Andersson på planeringsavdelningen vid Fältjägargruppen är den som ansvarar för metodförsöket, han anser att konceptet innebär en kraftsamling av underhållsresurserna inom bataljonen.

– Det handlar om att skala bort befintliga grupper och personal från andra typer av kompanier och sammantäcka dem i ett stabs- och trosskompani. Inte minst olika typer av avtalspersonal, vilket jag tror kan bli positivt ur ett övningsperspektiv och

FOTO STAFFAN CLAESSEN

NYHETER

ge en ökad känsla av förbandstillhörighet för olika personalkategorier, säger Hans Andersson.

En av frågorna som ska besvaras är om ett kompani av den här typen kan verka i så stora grupperingsområden som en hemvärvsbataljon har i Norrland.

LIKHETERNA ÄR STORA med kompanitypen som fanns vid en Norrlandsskyttebataljon, men ytan som en sådan täckte var betydligt mindre. Nu har Hans Anders-

son och Fältjägargruppen två år på sig att genomföra projektet. Redan nu har han hittat delar av personalen.

– Vi har identifierat en kompaniledning. Inom kort kommer vi även att presentera konceptet för ett 30-tal soldater. Jag tror att kompaniformen kan komma att innehålla ett bra ställe att tjänstgöra på för våra äldre soldater som kanske är sugna på att arbeta med mindre fysiskt krävande uppgifter, säger Hans Andersson. **RK**

Intro för de sista värvpliktiga

I sjuttio år har hemvänet rekryterat bland värvpliktiga. Innan **de sista soldaterna** i det gamla systemet ryckte ut från Luftstridskolan passade hemvänet på att genomföra en **introduktionsutbildning**.

den här typen av vapenutbildning lyckats rekrytera 78 soldater.

– Känslan är att intresset för hemvänet har ökat under senaste året. Vid eftersök, översvämmningar och skarpa bevakningsuppgifter så hjälper vi till och då syns vi. Det är kul.

PÅ SKJUTBANAN BÖRJADE de med att skjuta in sig på vapnet på längre och kortare avstånd. När skotten börjar sitta får de öva med mera puls. Man över på att träna bort tunnelseende och testar på hur kort avstånd man hinner få i väg ett skott.

Trots snöfall, kyla och ett eldavbrott så gick alla härifrån nöjda, med mer kunskap, erfarenhet och ett brett leende.

ANDRÉA SUNNA

Nio soldater från 21 insatspluton på Luftstridskolan i Uppsala deltog i utbildningen. De är bland de sista som har gått enligt den gamla värvpliktsmodellen och har legat inne i elva månader. Dagen började med en presentation av hemvänet.

– Meningen med utbildningen är att

soldaterna ska kunna bli direktrekrytade till ett hemvärvsförband efter muck utan att behöva skolas om. De som inte är härifrån hoppas vi går med i sina lokala hemvärv, säger instruktören Morgan Hansson som även är gruppchef i Haga-unda hemvärvskompani.

Under 2010 har man i Uppland genom

NYHETER

Film om jubilaren

Den nya dvd-filmen **Hemvärvnet** sammanfattar och beskriver **våra första 70 år**. Det är föreningen Armé-, marin- och flygfilm (AMF) som står bakom produktionen som innehåller tre olika filmer.

Vi vill med filmen Hemvärvnet visa hemvärvnet och de nationella skyddsstyrkorna som de ser ut i dag och den förändring och utveckling som skett de senaste fem till sex åren, berättar producenten Peter Nordström som även är kanslichef på AMF.

Den inleds med en nyproducerad film med bilder från Combat Camera på cirka åtta minuter. Det börjar med en kort tillbakablick till riksdagsbeslutet 1940 och de 90 000 män som då engagerade sig i hemvärvnet och fortsätter med dagens organisation. Rikshemvärvnschef brigadgeneral Roland Ekenberg intervjuas och berättar bland annat om huvuduppgiften att skydda, bevara och ytövervaka.

– Vi tycker att det var viktigt att ha med den ökade betydelse som hemvärvnet har fått. Samtidigt är det svårt att berätta allas historia, det finns många saker vi skulle kunnat ha med, säger Rolf Arsenius som skrivit manus och även är filmens berättarröst. Den nyproducerade filmen berättar övergripande om det nutida hemvärvnet till bilder från övningar bland annat i Göteborg och på Gotland de senaste åren.

DVD-SKIVANS ÖVRIGA två filmer är Hemvärvnet 1940–1980 och Bankvakt på slottsväkt från 1965. Sammanlagt speltid för de tre filmlerna är strax under en timme. Högtidlig hållandet av 70-årsjubileet i maj

”VI TYCKER ATT DET ÄR VIKTIGT ATT HA MED DEN ÖKADE BETYDELSE SOM HEMVÄRVNET HAR FÅTT.”

Rolf Arsenius

Filmskatten i AMFs arkiv spänner över 90 års historia och innehåller bland annat hemvärvnets 70-åriga verksamhet.

och ceremonier kring detta finns dock inte med på dvd-skivan.

– Vi har väldigt mycket material att välja från. AMF har 7 000 filmer som spänner över 90 års historia. Vår äldsta film är från 1906 även om vi startade vår verksamhet och vår egen filmproduktion först 1920. Det finns naturligtvis mycket mer att berätta om hemvärvnet, alla friviliggångarna och musikkårerna till exempel. Vi har mycket film och många bilder man skulle kunna arbeta vidare med i framtiden, säger Peter Nordström.

ELIN GÖTHE NORD

Filmen säljs via AMFs hemsida, www.amf-film.se

Rolf Arsenius, här vid en projektör av märket Bauer, har skrivit manus och är även filmen Hemvärvnets berättarröst.

Laila Backman
under övning.

ÅRETS INSATS

FOTO CAROLA HÖRNEMALM

Sjukvårdare räddade hemvärvänsmans liv

Under en övning i Storuman i våras fick en hemvärnssoldat hjärtstillestånd. **Sjukvårdaren Laila Backman befann sig på plats** och kunde tillsammans med kamraterna i sjukvårdsgruppen direkt ge hjälp till den kritiskt sjuke mannen.

Sjukvårdsgruppen hade timmarna före händelsen genomfört repetitionsutbildning i hjärt-lungräddning med soldaterna i Vildmannabataljonen. Laila Backman menar att fallet med mannen visar på vikten av sjukvårdsutbildning.

– Kunskaper i första hjälpen och hjärt-lungräddning är extra viktig här uppe i norr där det ofta är långt till vårdcentraler och sjukhus. Mannens hjärtstillestånd förorsakades av att han glömt att ta sina mediciner. Risken finns att sådant här kommer att häcka oftare i och med längre övningar.

Efter händelsen genomfördes en återkopplande samling där koket och sjukvårdarna backade bandet och bearbetade den händelsen. Senare fick all personal i Vildmannabataljonen information om det som hänt av bataljonschefen.

Händelsen slutade lyckligt och Laila Backman tilldelades ett diplom och I 19:s minnespeng av regementschefen Olof Granander för sin livräddande insats.

– Jag träffade hemvärnssoldaten på en övning i höstas. Vi kom överens om att hans tid på jorden ännu inte var över. Han kallar mig sin ”lilla ängel”, säger en glad Laila Backman. **RK**

Vi var fyra sjukvårdare som bjöds in till koket för att grilla korv. Plötsligt ser jag en äldre man som tar sig för bröstet och faller ihop. Han såg först ut att skratta, men ansiktsuttrycket var en följd av de hemska smärtor han upplevde under hjärtstilleståndet. Eftersom jag inte kunde känna någon puls påbörjade jag genast hjärt-lungräddning, säger Laila Backman.

Totalt utförde hon 47 kompressioner och två inblåsningar innan mannen kom till medvetande efter cirka fem minuter. De övriga sjukvårdarna ordnade praktiska saker som att ringa 112 och möta den tillkallade ambulansen.

LANDET RUNT

Hemvärnets insatser

Kalmar

Hemvärnet bygger skyddsvallar i Kalmar.

Västra Götaland

Soldater kallas återigen ut på eftersök i Tiarp. Denna gång är det en 26-årig man som försvunnit efter en trafikolycka. Sökandet avbryts efter två dagar utan resultat.

Bohuslän

Eftersök av 78-årig kvinna i Stenshult, ett 50-tal soldater samt mc-ordonnanser deltar. Soldater hittar kvinnan som är blöt och kall.

Dalsland

Bandvagn med personal ur hemvärnet hjälper till med nödvändiga transporter.

Har ni gjort en insats?
Mejla: red@tidningenhemvarnet.se

! Vem tycker du har gjort en viktig insats i hemvärnet? Skicka in din motivering till: red@tidningenhemvarnet.se

GSU-soldater under utbildningen i Skredsvik, den första kullen som utbildades av Bohusdalgruppen

10 600

kronor får alla GSU-soldater som genomgått sin utbildning i höst i utbildningspremie.

I filmen...

... Gränsen som utspelar sig under andra världskriget har hemvärnssoldater från Värmland agerat statister, bland annat som tyska soldater.

Filmen har premiär i början av 2011.

Kom ihåg ...

... att anmäl dig till någon av kurserna på Hemvärnets stridsskola. Kurskatalogen för 2011 finns att ladda ner på hvss.hemvarnet.se.

V.18

är det dags för rikshemvärnschefens insatsövning i Malmö.

National Guard nästa

I februari åker två svenska hemvärnsbefäl på utbyte till utlandet genom den norska försvarsmaktens försorg. Jan-Eric Höög kommer att utbildas tillsammans med norska hemvärns-soldater vid amerikanska National Guards anläggning Camp Ripley i Minnesota.

Johan Nygren kommer att tjänstgöra som biträdande instruktör vid vinterutbildningen av amerikanska soldater i Norge. Det är 38:e gången som utbytet genomförs mellan Norge och USA.

KORTA NYHETER

Hänt inom Försvarsmakten

De första GMU-soldaterna

I december fattade Försvarsmakten ett centralt beslut om antagningen till den nya frivilliga grundläggande militära utbildningen (GMU). Drygt 800 blivande gruppbefäl, soldater och sjömän antas till Försvarsmakten under den första omgången.

Tufft uppdrag

Under december månad övertog FS 20 det svenska ansvaret i Afghanistan. Föregångarna FS 19 är den svenska utlandsstyrka som deltagit i flest stridshandlingar sedan FN-insatsen i Kongo på 1960-talet.

Insatsstyrkan redo

Under hösten genomförde Nordic Battle Group sin slutliga övningsserie, bland annat i Skövde och Eksjö. Battlegroupkonceptet är EU:s militära beredskapsresurs och organiseras av olika medlemsländer i halvårsperioder. Hemvänet deltog bland annat på B-sidan i övningarna.

Åter i hemmahamn

Den 5 december anlöpte fartyget HMS Carlskrona sin hemmahamn med samma namn. Sveriges insats under EU-flagg (ME 02) i Adenviken utanför Somalias kust var därmed avslutad.

– Insatsen har varit både spännande och utmanande för samtliga i besättningen, säger informationsofficer Ingébrikt Sjövik.

RESERVOFFICEREN

Reservofficerare behövs i hemvänet med de nationella skyddsstyrkorna.

Roland Löfberg
Kommunikatör

I detta nummer
NBO 11
GOR
Adrenilen
SVEROI - SFRO

Reserv-officersförbundets tidning skriver om hemvänet i sitt sista nummer för året. En satsning på att få in fler reservare i våra förband görs efter nyår.

En utbildning för alla soldater

Under 2011 får alla nya rekryter i Försvarsmakten och hemvänet en tre månader lång grundutbildning. Det innebär att det somi hemvänet benämnts GSU byter namn till GMU, grundläggande militär utbildning. Här kan du se var och när utbildningarna ges.

Text: Therese Åkerstedt

Den stora antagningen till hemvänet sker till omgång tre som påbörjas i februari/mars.

Antagning:

Omgång 1: 900 (169 SOU, 593 GSS, 138 HAGS)

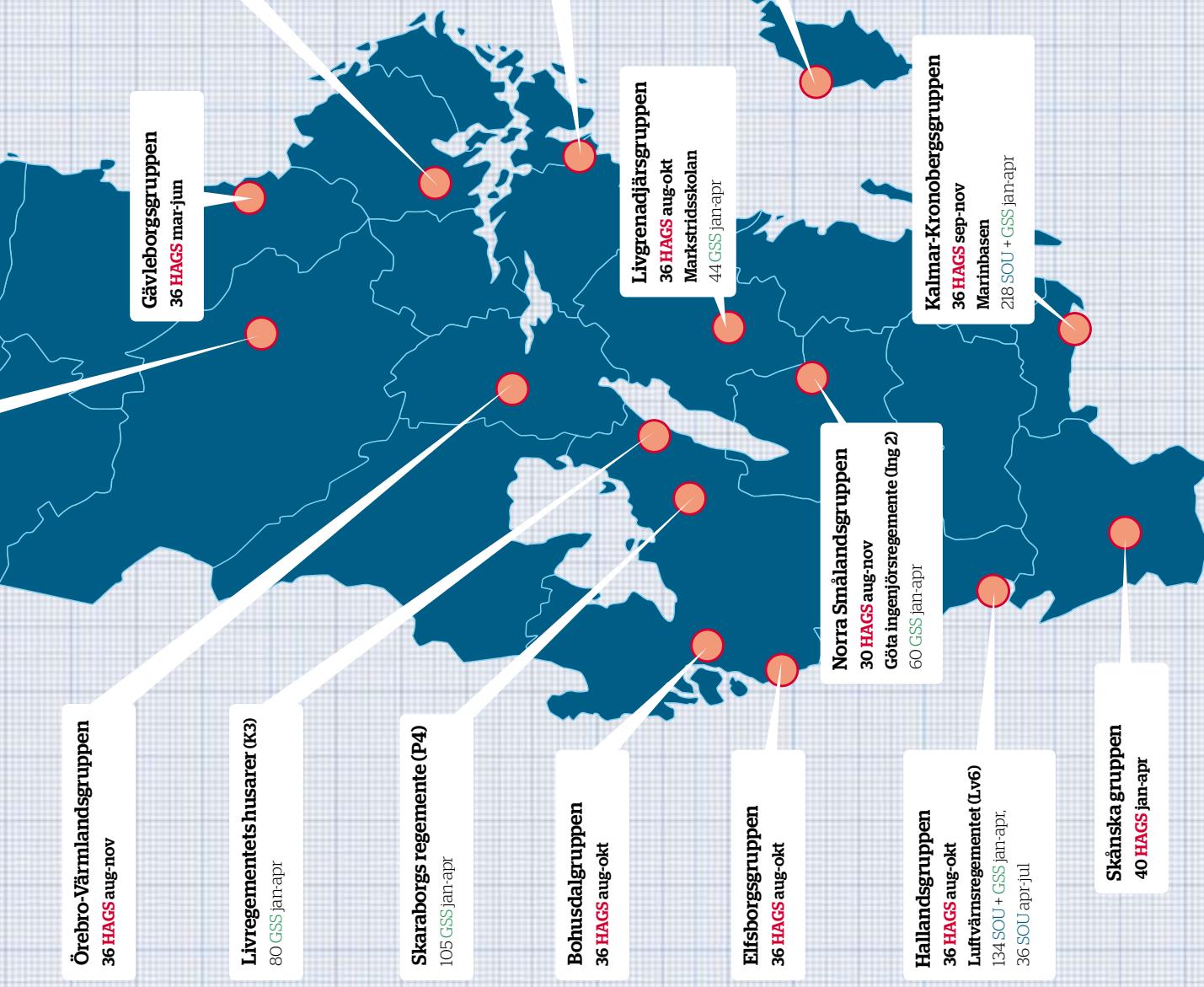
Redan klar

Omgång 2: 419 (419 GSS) Redan klar

Omgång 3: Preliminärt från 28 februari

Omgång 4: Ej fastställd

FAKTA:

Förklaring:

HAGS: Hemvärnsavtal Gruppchefer och Soldater

GSS: Gruppbefäl, Soldater och Sjömän

SOU: Specialistofficersutbildningen

OBS Siffrorna är preliminära och kan komma att ändras.

”Jag har hittat mitt kall”

Moa Raattamaa är en av alla **nyutbildade** hemvärnssoldater. **GSU-utbildningen** i Kiruna har gett nittonåringen från Idivuoma smak för **det militära livet**.

Text & foto: Therese Åkerstedt

ag kommer från en liten by 16 mil norr om Kiruna och har alltid varit ute i skog och mark. Jag lärde mig tälja och göra upp eld när jag var fyra. Alla i familjen har jaktlicens. Det kändes naturligt att söka GSU. Det är perfekt att det är tre månader, det är en bra tidperiod för att se om det passar", säger Moa Raattamaa och berättar att hennes gymnastiklärare i trean hade gjort lumpen och lärde barnen marschera.

– Jag tyckte det var så häftigt att en tjejer gjort lumpen.

Hur är du som soldat?

– Glad och skrattar högt, rätt social. I grönkläder tar jag initiativ om något behöver göras och fixar det, jag gillar att ta befälet. Det känns som att jag hittat mitt kall. Jag älskar att åka ut i fält, skyttet och gemenskapen. Nu när det är muck är det bara ångest. Ingen vill åka hem utan vill förlänga i tre månader. Hade jag inte gjort GSU hade jag inte vetat vad jag ville göra i framtiden.

Vill du arbeta i Försvarsmakten i framtiden?

– Jag har inte riktigt bestämt vad jag vill bli, officer eller skyttesoldat, men vet att jag vill fortsätta inom det militära. Jag har intresset och kämpaglöden. Det är en livsstil, inte bara ett arbete. När jag söker ett jobb tänker jag inte på vad man tjänar, bara man trivs och tycker det är kul att gå till jobbet. Jag brukar stanna på helgerna i Kalixfors bara för att få vara här.

Men den tre månader långa utbildningen har kostat på.

– Jag har förfrusit fyra tår så en av nagarna håller på att ramla av. Sedan vecka 40 har jag haft en spricka i ett revben som jag fått tejpa. Det är lite annorlunda, jag hade aldrig sprungit fälttestet med ett sprucket revben och nagel som håller på att ramla av i det civila, här gör man det utan att tänka efter.

Vad gillar du bäst med utbildningen?

– Jag gillade snabbmarschen, vid niotiden på kvällen fick vi order om att gå en mil och på vägen fick vi olika uppgifter som att bär en bär, ta isär och sätta ihop vapnet och dra en bil. Det var mysigt. Allt har varit roligt, det är människorna som gör det och jag hoppas vi GSU-soldater hamnar i samma förband.

Hur har ni tjejer behandlats?

– Befäljen gör ingen indelning, allt är jämfört. Men det har varit problem på förrådet att fixa fram utrustning som sport-BH och kängor.

Hon har redan bestämt sig för att skriva på för åtta dygn.

– Hemvänet är en riktigt bra grej. Man kan ha ett civilt jobb och få ett avbrott i vardagen, kriga och träffa sina kompisar. Det gör att man upprätthåller sina färdigheter och tränar fysiken.

Är du intresserad av att göra utlandstjänst?

– Det är ett sätt att sätta sina kunskaper på prov, göra något på riktigt. Tidigare kunde jag inte tänka mig att åka, nu känns det som ett naturligt val.

Vad gjorde du innan du ryckte in?

– Direkt efter studenten flyttade jag till Kanada. Min kusin bor där och hon hade just fått en dotter så jag åkte dit som au pair. Jag är en rastlös själ som måste göra något hela tiden, säger Moa Raattamaa som även hunnit med att jobba på Icehotel i Jukkasjärvi och som guide under jord på LKAB i Kiruna.

Och på fritiden?

– Träna, vila, åka hem och hälsa på föräldrarna. Åka ut i skogen, göra upp eld och vara med hundarna. Gärna fjällvandring om man har tid och någon att gå med, säger nittonåringen som flyttade hemifrån till Kiruna när hon var femton.

Vad händer nu?

– Direkt efter muck börjar jag på ishotell, sedan reser jag en månad i USA och ser på NHL. Jag är väldigt hockeyintresserad och håller på Washington Capitals och Calgary Flames. Jag började titta på NHL i Kanada och märkte att jag började titta mer på ett lag, Washington Capitals med världens bästa hockeyspelare Alexander Ovetjkin. Jag har NHL-tröjor hängande i lägenheten i stället för taylor. ●

FAKTA:

Namn: Moa Raattamaa.

Ålder: 19 år.

Familj: Mor, far, två äldre bröder.

Tidigare arbetsplatser: Au pair Calgary,

LKAB i Kiruna, Icehotel Nikkaluokta.

Intressen: Friluftsliv, NHL-hockey.

Mejla
gärna dina
intervju-
förslag:
red@tidningenhemvartnet.se

99

JAG ÄLSKAR ATT
ÅKA UT I FÄLT

FOTO TULJA PÄIVINEN

FOTO ANDERS ENGSTRÖM

4

FOTO ANDRÉA SUNNA

5

FOTO TUIJA PÄIVINEN

6

Hemvärvnet I BILDER

1 NBG är på väg till Karlskoga flygplats när ett fordon sprängs och truppen blir beskjuten. Sjukvårdsgrupperna ur Sannaheds Hv-bataljon möts av förödelse och har många fysiskt och psykiskt skadade soldater att ta hand om. Allt är dock bara en realistisk övning.

2 Soldater och hundekipage på eftersök i Tiarp.

3 Westgiöta Gustavianer skjuter salut i Gustavia. Föreningen medverkade i mitten av november under en festival på den västindiska ön St Barthélemy som uppmärksammade öns historia som svensk koloni 1784-1878. Westgiöta Gustavianer samverkar också med Elfsborgsgruppen i Göteborg och representerade sálunda dessa i Västindien. Många av medlemmarna är aktiva som hemvärvnssoldater.

4 Hemvärvnets musikkår Kalmar län bjöd tillsammans med stadsmusikkåren Lyran på en marschkonsert i Kalmarsalen.

5 Nio soldater från 21 insatsplutonen på Luftstridsskolan i Uppsala utbildades under en heldag på ak 4. Det innebär att de kan börja i hemvärvnet direkt efter muck.

6 Hemvärnshunden Bacteroides Nira förgyller barnens tillvaro med en åktur medan föräldrarna och de äldre syskonen rekryterar till hemvärvnet under julmarknaden i Skara.

Varit med
om något kul?
Skicka dina
bilder till:
red@tidningen-hemvarnet.se

ISKAJTT AVSLUT

De första **GSU-soldaterna i Kiruna** blir också de sista. Vi följde med på **deras slutövning**.

Text & foto: Therese Åkerstedt

örkret sänker sig över Banansjön på Kalixfors övningsfält. Klockan är två på eftermiddagen och temperaturen har passerat 20 minusgrader. Det är det åttonde fältdyget för de 33

GSU-soldaterna som står och värmer sig kring två eldar.

På den snötäckta isen har en vak huggits upp. Det planerade badet har dock fått strykas från schemat på grund av risken för hypotermi. Plutonchefen Stefan Sydberg satte gränsen vid minus 18 grader. Soldaterna är besvikna. Det har varit minus 30 under veckan så de är vana vid kylan. Kalixfors är ett riktigt köldhål.

– Det blir verkligen en karaktärsdande övning. När det blir så här kallt blir det kämpigt, men de får inte uppleva att det blir dötid, säger Stefan Sydberg.

DE FYRA GRUPPERNA får order om att packa utrustningen och gå tillbaka till lägret med några minuters mellanrum. Trots att mörkret lagt sig gör snön att de syns som mörkare siluetter mot allt det vita när de traskar i väg, ficklampor är onödiga.

Det är den första GSU-utbildningen som anordnas av Lapplandsjägargruppen och vargen från gamla I 22 sitter på solda-

ternas fältjackor. Stefan Sydberg arbetar på gruppen men är även insatskompanichef i hemvärvnet, något som präglat utbildningen.

Jag frågar mig vilka soldater jag vill ha i mitt kompani. Sedan har jag lagt utbildningen på den nivån, förklarar han.

Tillbaka i lägret behöver han inte vänta länge innan den första gruppen anmäler sig.

– I somras gick de till sjön på nästan tre timmar, nu tog det dem halva tiden att gå i snö.

Soldaterna har blivit mycket starkare men tappat lite i löpningen. Fokus har inte varit att bygga deras fysik utan att öva upp deras färdigheter med vapen. Plutonchefen har själv byggt upp en bana för att öva soldaternas personliga färdigheter, en PF-bana.

– De får puls, gör magasinsbyten och skjuter från båda axlarna. Jag blev kär i PF-banan på Livgardet direkt jag såg den. Soldaterna står aldrig stilla och skjuter, det får inte bli för formaliserat. Krigets friktioner måste finnas med hela tiden.

SOLDATERNA KÖR dessutom banan på tid för att få in tävlingsmomentet och öka pulsen. Under utbildningen har de bara haft fyra timmars utbildning med lös ammunition.

– Man nonchalerar säkerheten, förklarar Stefan Sydberg varför allt körts med skarp ammunition.

Hans ställföreträdare Mikael Larsson flikar in:

– De har haft mycket vapentjänst, nu känns det naturligt för dem att ha all utrustning på sig.

Förutom det hårda klimatet finns det

99 **JAG TRODDE ATT DET SKULLE VARA TUFFARE, ATT DE SKULLE SKRIKA MER OCH HA FLER ÖVER-RASKNINGAR.**

—
Joakim Frölin

något annat som utmärker utbildningen i Kiruna, majoriteten av soldaterna är tjejer.

– Det har varit riktigt positivt, säger Mikael Larsson.

– Stämningen blir bättre, jag har aldrig jobbat på en arbetsplats med jämn könsfördelning. Nu vill jag inte att de ska mucka för det har varit så bra. Jag är konsernativ av mig men kan nästan tycka att könskvotering är okej eftersom man får ett bättre resultat, säger Stefan Sydberg.

Motivationen har varit på topp och ingen har slutat efter den första veckan.

– Det märks att de är frivilliga, man kan ställa högre krav på dem, som att läsa på under kvällarna, säger Stefan Sydberg.

Vid slutövningen slogs en halv GSU-grupp ihop med en halv insatsgrupp som gjorde sin SÖF samtidigt. Något som alla var jättenöjda med. Intresset för utbildningen har varit stort lokalt, med besök från både svenska och finska medier. Under den fredag förmiddag då anhöriga fick besöka soldaterna kom nästan 40 personer som tagit ledigt från jobb och skola.

UNDER UTSPISNINGEN av middagen får soldaterna komma in i värmen ett tag. Medan de äter ur grönpåsar och tinar upp planerar plutonsledningen nästa moment. Joakim Frölin från Gällivare har alltid varit intresserad av det militära och bestämdé sig för att söka när han fick reklam för utbildningen i sin brevlåda.

– Jag trodde att det skulle vara tuffare, att de skulle skrika mer och ha fler överraskningar. Det är synd att det är slut. Jag hade gärna varit kvar några månader till, säger Joakim Frölin som ska skriva på för Gällivare insatskompani och söka till armén nästa höst.

Hur har kylan varit?

– Jag är van, utbildningen har varit bra och vi har lärt oss mycket, särkilt när det gäller strid. Det har varit riktigt bra befäl, sjysta och snälla, kanske för snälla, säger Joakim Frölin som tycker att han fått bättre självförtroende.

Alla soldater är rekryterade från Norrbotten men det finns flera

1

2

3

- 1 På väg hem till lägret. De 33 soldaterna har bara några dagar kvar av sin utbildning.
- 2 För att klara kylan är det viktigt med varm dryck och att hålla strumpor och kängor torra.
- 3 Mörkret faller redan vid 14-tiden på eftermiddagen.

Framryckning i snö ökar pulsen och gör att soldaterna håller värmen.

Avrustning. Johanna Nordgren och Mia Koivisto, till höger, packar ihop maskeringsnäten.

med dubbla medborgarskap, amerikanskt, ryskt, finländskt. Ellio Caballero har även honduransk.

– Det är en bra väg in i försvarsmakten, jag är intresserad av utmaningar och det är bra träning. Det har varit intensivt och mycket att göra, jag är nöjd förutom att jag är väldigt trött just nu, säger han och avbryts av plutonchefen som kommer in och ger några korta order.

– Uppställning i stridsutrustning om tio minuter. Är det några fler frågor? Tiden går!

Två av grupperna lastas in i bandvagnar. Ovetande om att de ska springa fälttestet på två kilometer med full stridutrustning, vapen, skyddsväst och fyllt vattenflaska. I Kalixfors fortsätter temperaturen att sjunka så man åker in till närliggande Kiruna där det ”bara” är minus 17, en skillnad på nästan tio grader.

MATS ERIKSSON arbetar vanligtvis som sjuksköterska på I 19 i Boden, han är med under slutövningen för att säkerställa att ingen blir allvarligt skadad eller sjuk. Han har regelbundet besökt plutonen under utbildningen och varit med på stridsskjutningar eftersom avstånden till kvalificerad sjukvård kan vara långa.

– Det är förbluffande bra utfall under övningen. De har varit ute länge och det är en bra pluton. Motivationen är på topp och det har jag inte varit med om med värnpliktiga. Befälen har arbetat mycket med säker vapenhantering, på tre måna-

der hinner man inte bygga upp fysiken.

Medan de två första grupperna värmer upp och rättar till utrustningen åker han och mäter upp en sträcka på en kilometer. Den första kilometern springs i svag nerförsbacke, sedan vänder de och springer tillbaka upp i ytterligare en. Vid vändpunkten delar sjuksköterskan ut varm saft och sporrar soldaterna.

De utpumpade soldaterna kastar sig ner i snön vid målgången. Tolv av dem klarar kravet som ställs på en skyttesoldat, trots vädret och att uppladdningen varit långt ifrån bra med mer än en vecka i fält. Efter ännu ett glas varm saft och en nybakad bulle från husmor lastas de in i bandvagnarna. För att undvika köldskador slipper de tillbringa det sista fältdygnet i snöka, i stället får de sova en av de sista näätterna före muck på sina logement. Slutövningen är klar och nu återstår vård och avrustning.

Morgonen efter bjuder Kiruna på ett

99

JAG ÄR NÖJD FÖRUTOM ATT JAG
ÄR VÄLDIGT TRÖTT JUST NU.

Ellio Caballero

gnistande vackert vinterväder. Stefan Sydberg har samlat plutonen i lektionsalen för att dra upp riktslinjerna för avrustningen.

– Ni som ska gå med i hemvärvet måste bestämma er nu för att kunna få ut utrustningen. Ni befinner er i ett stadium av sentimental känsломässig vekhet, om några veckor kanske ni ändrar er och inte vill vara med i hemvärvet, därför får ni inte behålla ak 4:orna.

Han ser helst att GSU-soldaterna klumpas samman det första året innan de går över till sina lokala hemvärnsförband. Förbanden i Norrland har ofta en högre medelålder och det kan vara svårt som ung och nyutbildad soldat att komma till rätta med den vanliga övningsverksamheten i hemvärvet. Att de ska skriva på för insatsen ser plutonchefen som självklart.

– På åtta dagar per år kan ni bibehålla kompetensen, över ni mer kan ni utvecklas. Jag har inte tränat er för att utföra enkla uppgifter, jag skulle bli besviken om ni inte skriver på för åtta dagar.

MEDAN MERPARTEN av plutonen vårdar gruppmaterial i vårdlokalen viker några av soldaterna vita maskeringsnät ute på planen.

– Det känns tråkigt att sluta. Jag tycker att vi lärt oss jättemycket på så kort tid. Det har varit väldigt intensivt men jättebra. Jag har pratat med dem som gjort 7,5 månader och vi har nästan gjort lika mycket, säger Mia Koivisto som nu tycker att vapenhanteringen och kontroll av säkringen känns naturlig.

– Ja, nu sitter det i ryggmärgen, säger Johanna Nordgren medan hon hjälper Mia att hålla maskerskeringsnätet som ska knytas ihop med snöre.

BÅDA TYCKER ATT skjuttävlingarna på tid varit roligast. Och plutonen har fungerat väldigt bra.

– Vi har lärt oss massor av killarna och jag tror att de har lärt sig massor av oss. Jag tror att killarna mjuknar lite när det är tjejer med, att de blir lite lugnare, säger Mia Koivisto.

– Vi har fått så bra gemenskap, det kommer man att sakna, säger Johanna Nordgren.

Nu kommer hon och de andra nya hemvärnssoldaterna att bli ett viktigt tillskott till försvaret i norr. ●

Samling vid brasan på Banansjöns strand.

Över alla hinder

Rultig och kompakt. Designen ger ett gulligt första intryck. Men väl ute i oländiga marker förvandlas den till en gränslös kraftmaskin. Följ med på bandvagnsutbildning.

Text och foto: **Vibeke Specht**

-U

ppställning! Löjtnant Hanz Sjödahl kommer till samling i det bistra morgondiset. Kosta övningsområde i Kronoberg är en av de platser där bilkåren utbildar bandvagnsförare för militärt ändamål. Det har de gjort sedan 2008.

De femton blivande bandvagnsförarna radar snabbt upp sig framför 206:orna. Morganen har hunnit bli halv nio och förarna har just förberett fordonen och genomfört säkerhetskontrollen.

– Är det någon som saknar en skylt? undrar löjtnanten och håller upp en registreringsskylt.

Det råkalla vädret till trots är stämningen på topp. Frågan bemöts med ett rungande skratt och alla vänder sig snabbt om för att se vilken fordonsfront som gapar tom.

– Instruktörerna mixtrar alltid med vagnarna, säger Johan Beijer, som kommer från Hagunda insatskompani i Uppland.

Det innebär att förarna alltid måste kontrollera allt. Från kylarvatten och hydraulolja till banden och kommunikationssystemet. Och inte minst – att bottenpluggen sitter i. Det sista är extra viktigt i dag eftersom dyblöt myrmarks-körning står på eftermiddagsschemat.

UNDER TIDNINGENS BESÖK har man hunnit halvvägs i den två veckor långa utbildningen. Förutom våtmarksköringen väntar en förmiddagssetapp i svår terräng. Uppvärmningssystemet i framvagnen gör oss svettiga innan vi ens hunnit till arbetskörningen.

Väl framme vid ett brant skogspartiet sänker Johan Beijer värmén och nickar

vänligt som svar på min fråga om det verkligen är möjligt att köra upp här.

Hanz Sjödahl följer med som andreförare och går ut framför fordonet för att stevvis rekognoscerar terrängen.

– Andreföraren är oumbärlig eftersom det är svårt att planera körningen längre än två-tre meter framåt, förklarar Johan Beijer medan han med vänsterbandet kör över en sten som försätter oss i en nästan 35-gradig sidolutning.

– Kom ihåg att vi alltid kan ta oss ut ur takluckan om vi välter, skrattar han när han ser mina uppspärrade ögon.

Efter förmiddagsfikat bleknar dock den första etappen. Nu forcerar vi in fordonen i riktigt djup trollskog. Sträckan är 870 meter och vi måste köra ner ett och annat halvdött träd i vår ”väg”. Ändå tar uppdraget två timmar.

Ingenjörskonsten bakom Hägglunds bv-modell 206 har satts på hård prövning och det är svårt att inte förundras över maskinens kapacitet. Samtidigt är framtagningskostnaderna hisnande:

– De lade ner 200 miljoner kronor för att få fram modellen, säger Hanz Sjödahl.

99 **KOM IHÅG ATT VI ALLTID KAN TA OSS UT UR TAKLUCKAN OM VI VÄLTER.**

Johan Beijer

ATT GÅ BILKÄRENS kurs är en förmån, tycker Johan Beijer, och instämmer när någon ropar att det är tur att man måste använda hörselskydd så "inte mungiporna spricker av köglädje".

– Jag gjorde min värnplikt som aggregatmekaniker på F 16 i Uppsala 1999. Och har från den tiden behörigheten att köra tung lastbil, bogbil, J20 och terrängbil. Det vill säga nästan allting utom bandvagn.

– Japp, det här har jag sett fram emot, förklarar han och berättar att han är skyttesoldat och fordonsförare i hemvärvnet sedan 2003, kontrakterad på åtta dagar.

– Men vår platon har inte haft tillgång till bilkårister med bandvagnsbehörighet. Och i takt med den växande dispenslistan på terrängbilarna har vårt behov av att använda bandvagn ökat.

Automatväxeln gör fordonet lättkört i grunden, men i gengäld skvallrar dess instrumentpanel om digra teoristudier. Dagarna är också maxade från tidig morgon till sen kväll.

DIREKT EFTER KURSEN väntar SÖF. Enthusiasmen, som han delar med övriga deltagare, går inte att ta miste på. Men så har det inte alltid varit.

– Jag gick med i hemvärvnet lite halvhjärtat efter ett samtal från en officer som ville värviga mig. Men jag var skeptisk, eftersom jag föreställde mig en dammig organisation med lata fritidssoldater. Så var det inte. Och utvecklingen har varit enorm under hela 2000-talet. I dag känns det att vi är en del av det nationella försvaret och några att räkna med.

Efter lunch förbereds vagnarna. Stänkskydden viks ner, bottenpluggen dubbelkollas. Förarna ges rådet att hålla ett behörigt avstånd mellan vagnarna både på högväxeln ut till myren och sedan runt vätmarken.

– Och kör "matta" när ni kommer dit, uppmanar motorinstruktören Gunn-Britt Hindgren.

TROTS EN BLYGSAM topphastighet på 55 kilometer i timmen är hörselskydden oumbärliga när V6:an dras i gång. Men i gengäld kan motorljudet vara ganska svårplacerat för fienden. I synnerhet i svår skogsterräng. På myren är tricket att hålla sig längs kanterna och undvika att gena rakt över de öppna ytorna.

– Det roliga med hemvärvnets övningar är precis samma sak som är kul här. Ingen övningsdag är den andra lik. Det och den goda kamratskapen, säger Johan Beijer

FOTO: JOHAN BEIJER

som är också övertygad om att hemvärvnet har tiden för sig.

– I takt med att vi fortsätter att utvecklas åt rätt håll kommer vårt rykte att föregå oss och locka allt fler frivilliga. Det är jag övertygad om, säger han innan han lägger i högväxeln och följer karavanen av 206:or mot myren. ●

FAKTA:

Bilkårens bandvagnsutbildning är tre veckor totalt och tre dagar ytterligare för dem som inte har förarbehörigheten för terrängbil i grunden. En av veckorna går under vinterhalvåret i Boden.

1. Banden tar sig fram nästan överallt, men man får passa sig så att man inte får en bandkrängning.

2. På myrmarker gäller det att hålla sig längs kanterna och undvika öppna ytor.

3. Glada instruktörer från Bilkåren.

4–5. Orienteringsövningar med koordinatmål bakas in i körövningarna. För andreföraren som går ute framför bandvagnen hjälper givetvis inte den inbyggda framvagnskompassen utan hon/han måste ha en vanlig handkompass till sin hjälp.

Yankee India, framåt!

Hallands hemvärnsbataljon ska skydda luftvärnsbataljonernas mobilisering. **Underrättelseinhämtning, rekognoscering och förberedelser** för tagandet av bataljonens skyddsobjekt och områden ska ske. Objekten på Mästocka och i Oskarström ska skyddas.

Text & foto: **Richard Kjaergaard**

Så lyder delar ur den order som Insatskompani Syd i Halland fick inför förbandets särskilda övning förband (SÖF) i november. Den fingerade och fientliga nationen Frontland genomför en större luftlandsättningsoperation i trakten av Karlskrona samt sabotageverksamhet i hela södra Sverige. Krigstillstånd råder i landet.

Insatskompani Syd, eller kort och gott Yankee India, som kompaniet heter över radion, har nyss bekämpat fienden som rört sig kring MOUT-anläggningen vid Karaby på Mästocka skjutfält. Det börjar skymma ute, det är rått och kallt i luften. Sporadisk skottlossning hörs mellan husväggarna. Efter en stund infinner sig tytsnaden. Kompanichefen Peter Agholt, till vardags yrkesofficer vid Hallandsgruppen, samlar sina underlydande chefer och ger order om att upprätta förläggning i anslutning till övningsanläggningen.

MYCKET SKA KLAFFA under en övning. Som övningsledare är Henrik Nihleen ansvarig för att allt koordineras i rätt tid, på rätt

plats. Medan insatskompaniet Yankee India slår upp sina tält för natten, åker han in till Lv6 för att möta upp nattens B-styrka. En handfull förväntansfulla hemvärnssoldater sitter och äter renklämmor på ett av logementen. Rummet är modifierat efter de krav som ställs på boendet för en yrkessoldat. Skiljeväggar har satts upp för varje bås. En säng, några skåp och ett skrivbord är vad en avlönad soldat har att vänta sig i bostadsstandard. Men det är inte tänkt att soldaten ska bo så här under hela sin karriär. Försvarsmakten vill att vederbörande ska skaffa sig ett liv utanför kasernen också.

— Jag vill att ni bedriver spaningsverksamhet här och här. Huvudsyftet med er verksamhet i natt blir att testa hundarna och deras förare. Insatskompaniet kom-

99 **HUVUDSYFTET
MED ER VERK-
SAMHET I NATT
BLIR ATT TESTA HUNDAR-
NA OCH DESS FÖRARE.**

—
Henrik Nihleen

mer att ha patrullslingor i anslutning till de här områdena, säger Henrik Nihleen.

B-styrkans soldater blir överförtjusta när han senare öppnar bakluckan på sin bil. Där ligger utländska uniformer och Kalasjinikovattrapper. Attiraljer som höjer moralen även hos den mest frusna B-styrka.

Natten sänker sig över övningsfältet. Soldaterna går till vila. Gnissel hörs från kaminerna som stängs och öppnas när eldposten matar dem med ved för att hålla ute den råa västkustkylan. Med himlen som bakgrund kan man se rökpelare stiga upp i skyn. Svarta gestalter går omkring i det näst intill kompakta mörkret. Här och var glimmar en ficklampa till, någon hämtar sin packning i terrängbilen.

På ett industriområde i det lilla samhället Oskarström väntar den inneliggande GSU-plutonen på att insatskompaniet Yankee India ska dyka upp. Under tio veckor har de drills i de mest grundläggande soldatfärdigheterna. Övningen är en slutövning för dem. Sedan återstår bara

Karaby, Mästocka skjutfält: Insatskompani Syd har precis rensat alla byggnader. Mörkret sänker sig över den kylslagna platsen. Soldaterna väntar på nästa order.

“ ATT VARA MED I KÖN UNDER SJÄLVA STRIDEN INNEBÄR MILJÖTRÄNING FÖR HUNDEN

Jenny Bäckman

två veckor innan det är dags att skiljas från kamraterna. Men i dag är de B-styrka.

EFTER EN STUND hörs motorbuller. Det är insatskompaniets terrängbilar som dyker upp på infartsvägen som löper längs ån Nissan. När bilarna lämnats på fordonsavlämningsplatsen, ringlar kompaniets plutoner fram till fots mot huvudgrinden. Pang!

– Fientlig eldgivning från den röda tegelbyggnaden!, orienterar någon som sett rökpuffen som utvecklas när lös ammunition krossas mot lösskjutningsanordningen.

Efter en kort stund organiseras understödet. Två kulsprutor och ett antal ak 4:or öppnar eld medan en annan del av kompaniet framrycker till inbrytningspunkten på byggnaden. En stund senare är huset rensat. I entrén ligger en sårad soldat. Marianne Stobbe träffades av splitter från en handgranat när hon och hennes kamrater skulle uppför trappan. Sjukvårdaren Marcus Söderström gör sitt bästa för att stoppa blödningen.

– Håll benen i högt läge med hjälp av den här stolen, säger han till Marianne medan han lyfter upp hennes ben.

Markus Söderström har en del att göra under tagandet av objektet, strid i bebyggelse innebär nästan alltid stora förluster.

– Vi saknar sjukvårdare inom förbandet. Hoppas att fler anmäler sitt intresse i framtiden. Själv har jag gått vägen in via TFU-G och Röda korsets utbildningar, säger sjukvårdaren medan han förbindes ytterligare en skadad som burits in i byggnadens entréhall. Tempot är högt. Figuranten skriker.

På översta våningen har Markus Gulin nyss delat ut eldställningar till sina soldater. Från de två toaletterna med sina små fönstergluggar täcker två av soldaterna en del av framryckningsvägen i området. Plutoner ringlar förbi huset och framrycker mellan skrotbilar och annan bråte till gaveln på en stor lagerbyggnad. Där blir det tillfälle för en kortare stridspaus.

Prickskytten Jimmy Nilsson lägger sig på hörnet av byggnaden för att skydda de vilande soldaterna. Men hur blir man egentligen prickskytta?

– Jag har gått utbildningar inom Försvarsutbildarna och hemvärnet. Först två veckor som är avsatta till grundutbildningen och sedan gör man två veckors vinterutbildning. Vi har även haft uppföljningar på utbildningen, med bland annat förföljning av mål. När vi strider inom kompaniets ram så är vi direkt underställda kompaniledningen som spaningsresurs, men när vi verkar i platon så intar vi en mer direktskytande karaktär, säger Jimmy Nilsson.

NU KOMMER ÄVEN hundföraren Jenny Bäckman tillsammans med patrullhunden Dexi bort till soldaterna. Hon säger att man arbetar på ett bra sätt med hundtjänsten i Halland.

– Chefer på olika nivåer vet hur de ska nyttja hunden som sensor. Det gör att vi aktivt är med under övningarna. När kompaniet väl tagit det här objektet går vi in och söker av området. Igår deltog vi i bevakningen av förläggningen vid Karaby. Att vara med i kön under själva striden innebär miljöträning för hunden, säger Jenny Bäckman.

Vi avbryts av att skottlossning utbryter på kompaniets vänstra flank. En platon besvarar elden. Över järnvägen som löper längs området kommer nu 101:a skytteplotonen. Det är soldater från Lv6 som för dagen är underställda Insatskompaniet Syd. Tillsammans säkrar de platsen. När det bortersta området är taget, så kan äntligen soldaterna utspisas med mat. Strid och rörelse tär på krafterna. ●

1. Hundföraren Jenny Bäckman med hunden Dexi fick en rejäl mängd träning under övningen. "Chefer på olika nivåer vet hur de ska nyttja hunden som sensor inom förbandet", säger hon.

2. Jimmy Nilsson har utbildats till prickskytta genom Försvarsutbildarnas och hemvärnets försorg. "Vi är en spaningsresurs för insatskompaniet", säger han.

3. Soldater från Luftvärnsregementets 101:a skytteploton underställdes insatskompaniet i Oskarström.

4. Insatskompaniet framrycker mot ett förråd inne på objektet.

EN PÅLITLIG OCH SÄKER SOLDAT

Alla som är med i hemvärvnet ingår i säkerhetsklass 3, vilket innebär att vi kontinuerligt säkerhetsprövas.

Och det räcker inte med att ha ett fläckfritt brottsregister.

Text: Therese Åkerstedt Foto: Staffan Claesson

V arför säkerhetsprövas alla hemvärns-soldater?

Personer som deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet ska enligt lag säkerhetsprövas.

Hemvärvnet har definitivt en roll i rikets säkerhet. Det innebär att man ska vara lojal mot säkerhetsskyddslagens intressen, exempelvis nationens oberoende och det demokratiska statsskicket, och pålitlig i övrigt från säkerhetssynpunkt, säger Robert Jansson, chef för Säkerhetsprövningssektionen på militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, MUST.

Säkerhetsskyddslagens syfte är att skydda mot spioner, terrorister, sabotörer och att obehöriga får ta del av uppgifter som rör rikets säkerhet och som omfattas av sekretess (hemliga uppgifter).

– Alla befattningar ska analyseras utifrån sitt skyddsvärde och vi anser att hemvärnssoldater kommer i kontakt med uppgifter som rör rikets säkerhet, till exempel vissa skyddsobjekt, grupperingsplatser, mobiliseringssplaner, order och förråd. Det finns hemvärnssoldater som har insikt i mycket hemliga saker.

EN SÄKERHETSPRÖVNING OMFATTAR personbedömning, kontroll av betyg och intyg, referenser och som sista åtgärd genomförs en registerkontroll. I hemvärvnet gör kompanicheferna en antagningsintervju med stöd av ett frågeschema som MUST hjälpt till att ta fram. Det handlar inte bara om hur pålitlig personen är utan även vilka sårbarheter man kan ha.

– Man ska inte utsätta personer för fler risker än de kan hantera, det är ett skydd för individen. Vi försöker skifta fokus från enbart registerkontroll till att få en helhetsbild av människan, så som lagen stipulerar. En personbedömning kräver

På spaning efter fiender under insatsövningen på Gotland.
Personen på bilden har inget direkt samband med artikeln.

en större arbetsinsats. Många faktorer, som individens livssituation och levnadsbakgrund, kan påverka pålitligheten och sårbarheten, säger Robert Jansson.

För att kunna förbättra personbedömningarna och utveckla intervju tekniken

99 **MAN SKA INTE UTSÄTTA PERSONER FÖR FLER RISKER ÄN DE KAN HANTERA**

— Robert Jansson, MUST

har MUST:s säkerhetsprövningssektion anställt Tuula Kareketo som är legitimerad psykolog.

– Det är inte bara att ställa frågor utan att också bedöma vad personen undviker att svara på, säger hon.

HUR MAN HANTERAR alkohol kan vara en sårbarhetsfaktor. Då räcker inte svaret att man ”dricker lika mycket som alla andra”.

– Kan man själv välja när man ska börja och sluta drickandet, har man kontroll över det? Andras humöret när man blir påverkad? Det handlar inte bara om aggressivitet, att bli glad och alltför ”pratsam” är inte heller bra om man börjar prata om hemligheter, säger hon.

Finns det något annat man ska vara uppmärksam på?

– Om personen är gränsöverskridande och bara följer regler när det passar dem själva. Det är inte kriminellt men kan påverka personens pålitlighet.

TUULA KAREKETO BERÄTTAR att hon analyserat spionfall från bland annat USA och där har man hittat tre huvudsaker till att individer blivit spioner:

- Ekonomi, tidigare var vanliga orsaker spelkulder och missbruk men numera är girighet en vanligare orsak, ”mycket vill ha mer”.
- Dubbla lojaliteter, gentemot ett annat land eller en annan kultur.
- Missnöje/bitterhet med/mot sitt arbete/tidigare arbete.

Hur man behandlar människor när de är med i förbandet och när de slutar eller tvingas att sluta är därför viktigt även från säkerhetssynpunkt eftersom man vill undvika att de blir bittra.

Förutom att kontrollera betyg eller intyg ska man även kontakta olika referenspersoner.

– Du ska helst träffa referensen personligen, över telefon kan du inte läsa av personer och de kan ljuga för att de är rädda att deras negativa omdöme sprids till den de uttalar sig om. År det endast positiva omdömen ska man fråga efter något negativt, ingen är perfekt. Man ska inte svälja floskler som att ”han är en bra kille” utan be om exempel på detta, säger hon och poängterar att undersökningar man gjort av CV:n visade att 70 procent innehöll lögner.

När kompanichefen gjort sin personbedömning och gett sitt godkännande görs en registerkontroll hos säkerhetspolisen. Därefter avgör registerkontrolldelegationen om uppgifterna ska lämnas ut till Försvarsmakten. MUST tar emot uppgifterna och fattar säkerhetsskyddsbeslut i personärende.

– Registerkontrolldelegationen vet att hemvärnspersonalen bär vapen, därför är de benägna att lämna relevant information. De kommunlicerar nästan alltid med personen först för att kontrollera uppgifterna. Så klarar man inte registerkontrollen så vet hemvärnssoldaten oftast varför, säger Robert Jansson.

TYVÄRR VISAR UTFALLEN av registerkontrollerna att många kompanichefer misslyckas i sin personbedömning. Hemvänet stod för cirka 28 procent av nya registerkontroller 2009 men närmare 60 procent

FAKTA:

Registerkontrollen:

Under 2009 stod redan anställda/kontrakterade för 56 procent av Försvarsmaktens/hemvärens utfall på registerkontrollen och 44 procent var personer som sökte anställning/befattning i Försvarsmakten/hemvänet. Totalt 45 procent av utfallen bestod av misshandel och rattfylleribrott och hemvärnssoldater stod för mer än hälften av dessa domar.

Faktorer som utnyttjas vid bedömning av pålitlighet/sårbarhet:

- Livssituation
- Levnadsbakgrund
- Missnöje
- Dålig ekonomi
- Dokumenterad kriminalitet
- Kriminella kontakter
- Kontakter med främmande underrättelsetjänster
- Dubbla lojaliteter
- Utpressning
- Missbruk
- Bisyssa - till exempel krogvakt
- Personlighet
- Oaktsamhet
- Sjukdom

Personlighetsdrag som bör uppmärksammas vid säkerhetsprövning:

- Antisociala
- Narcissistiska
- Grandiosa
- Manipulativa
- ”Krigsskadade”

”**KÄNN DITT FÖRBAND OCH VÄGTA STÄLLNING**

— Robert Jansson

av ”utfallen”, det vill säga att personen har uppgifter i belastningsregistret, miss-tankeregistret eller Säporegistret.

– Sökande till hemvänet framträder alltså särskilt i statistiken avseende miss-tanke om brott och antalet dömda. I hemvänet ska det bara finnas ansvarstagande och mogna mäniskor med intresse för Försvarsmaktens verksamhet, säger han.

Under 2007 var det tio personer bland dem som ansökte om att bli hemvärnssoldaterna som hade mellan 11 och 40

FAKTA:

Så går antagningen till

Den sökande kallas till en intervju där kompanichefen, eller en person som är utbildad och utsedd till detta, informerar om förbandet och genomför en ansökningsintervju med hjälp av ett frågeschema framtaget med stöd av MUST. Den sökande fyller även in en hälsoundsökning och en formell ansökan till hemvärvnet samt godkänner att en registerkontroll görs. För att få förvara vapen i bostaden ska även en bostadsbesiktning genomföras. Kompanichefen gör därefter en personbedömning baserat på sin personkändedom av den sökande, samt betyg/intyg och referenser.

Hemtjänstens socialtjänst ges möjligheten att komma med ett yttrande. En registerkontroll görs hos säkerhetspolisen. Om kontrollen ger utslag skickas det till registerkontrolldelegationen som gör en bedömning över vad man ska lämna ut till MUST. MUST hämtar ut eventuella domar och gör en individuell beredning av varje ärende. MUST fattar ett säkerhetsskyddsbeslut som skickas till förbandet:

- Får inte vara placerad i säkerhetsklass med hänsyn till Försvarsmaktens säkerhetsprövning.
 - Bör inte vara placerad i säkerhetsklass.
 - Får vara placerad i säkerhetsklass enligt respektive chefs bedömning
- MUST:s säkerhetsskyddsbeslut i personärende får inte överklagas.*

Chef för organisationen fattar beslut om placering i hemvärvnet om resultatet blir "Bör inte" eller "Får vara".

Ifall en hemvärnssoldat gör något graverande som påverkar säkerhetsprövningen, kan ett säkerhetssamtal genomföras av en anställd inom Försvarsmakten för att se om personen ska fråntas sin säkerhetsklassning och därmed avskiljas från hemvärvnet.

Om en hemvärnssoldat döms för ett brott eller om hans eller hennes chefer inte längre har förtroende för soldaten finns det inga juridiska hinder för hemvärnsförbandet att omedelbart avskilja hemvärnssoldaten, oavsett orsaken.

domar vardera. Inga av dem blev givetvis antagna.

– Då kom det fram att många känner den de rekryterar och inte har frågat om de är dömda. Antingen har personer gjort ett brott efter intervjun, ljugit under intervjun eller så har kompanichefen inte ställt frågan, säger Tuula Kareketo.

DET ÄR INTE bara vid antagningen som man gör en säkerhetsprövning. Det är något som ska göras kontinuerligt, så kallad uppföljning.

– ”Nollorna” är vi angelägna om att ni ska göra er av med. Kommer personer på övningar så har man kontroll på dem. Per definition kan man inte ”tjalla” i Försvarsmakten eftersom man har en skyldighet att rapportera misstänkt eller bekräftad säkerhetshotande verksamhet, säger Robert Jansson. ●

Det är alltså inte bara chefernas utan även soldaternas ansvar att ingripa, men när ska man rapportera?

– Vid regelbrott, eller när personer tänjer på gränserna. Om man rapporterar skyddar man sig själv och sedan är det upp till chefen man rapporterar till att agera. Säger man till och rapporterar i tid, vid exempelvis begynnande alkoholproblem, så kan man förhindra att personen måste lämna hemvärvnet, säger Tuula Kareketo.

– Rapport har en negativ klang men det handlar om omsorg om individen och hemvärvnet. Känn ditt förband och våga ta ställning. År man satt att leda mäniskor i en krigssituation men inte vågar säga till när soldaterna gör något dumt, då kan man ifrågasätta vad man har för ledaregenskaper, säger Robert Jansson. ●

LÄRDIG BEMÄSTRA KYLAN

Hemvänet ska verka i **alla väder**, under alla årstider, dygnet runt. Som soldat måste du därför kunna **ta hand om dig själv** även när det blåser kallt.

Text: Jöran Lindeberg Foto: Therese Åkerstedt

Historien är full av exempel på hur kylan knäckt även de starkaste krigsmakter. När Napoleons armé 1812 återvände från Moskva, återstod bara 10 000 stridsdugliga soldater av de totalt 612 000 som tågat österut. Många av dem som lämnats kvar hade frusit ihjäl. Att Napoleons chefskirurg, baron Larrey, rekommenderat manskapet att gnugga sina stelfrusna lemmar med snö förbättrade inte läget.

RÅDET ATT GNUGGA med snö levde faktiskt kvar ända fram till Försvarsmaktens skidinstruktion från 1917. I dag vet vi mer om konsten att behålla stridsvärldet även under sträng kyla. Men det är en färdighet som ständigt måste återövras genom övning.

– Personligen tror jag att det vanligaste misstaget handlar om att inte läsa signaler. Om det till exempel blir ett väderomslag från minus 5 till minus 20

grader måste man agera. Då är erfarenheten styrande, säger överstelöjtnant Mats Forsman, chef för Försvarsmaktens vinterenhet på Norrbottens regemente i Boden.

Han understryker vikten av att själv ha upplevt olika klimat och väderlekar för att i tid kunna vidta rätt åtgärder. Teoretisk kunskap är inte nog.

– Ett annat vanligt misstag är att inte reagera på signalerna från sin egen kropp, fortsätter han.

Vinterenheten utgörs av ett femtontal yrkesofficerare i Boden och Arvidsjaur

99 **ETT VANLIGT MISSTAG ÄR ATT INTE REAGERA PÅ SIGNALERNA FRÅN SIN EGEN KROPP**

Mats Forsman

och understöder övriga Försvarsmakten med utbildningar och specialkompetens. Bland annat har man utvecklat utbildningspaketet ”Kallt väder” och arbetar på en uppdaterad version av instruktionsboken ”Vintersoldat”.

Överlag tycker Mats Forsman att färdigheterna inom hemvänet är goda. I alla fall norröver.

– När jag jobbade som utbildningsgruppchef för ett antal hemvärvnsbataljoner i Kirunaområdet i början av 2000-talet kan jag inte minnas att vi hade några köldskador.

DÄREMET HYSER HAN viss oro över de södra förbandens kapacitet i kyla. Det inbegriper hemvärvnets insatsplutoner som ska kunna verka i stora delar av landet.

– Insatsplutonerna kan få det svårare om de kommer från söder till norr. Under kalla kriget-perioden kom förbanden söderut upp varje år för vinterövningar. Men nu är den typen av övningar inte lika vanliga, säger Mats Forsman. ●

SÅ BEHÄLLER DU DITT STRIDSVÄRDE I KYLA

Varm, torr, mätt:

Kroppens motståndskraft mot kyla förvärras om du är trött, hungrig eller törstig. I fält i vintermiljö kan ditt näringssbehov öka till omkring 30 000 kilojoule (7 200 kilokalorier) per dag. Ditt vätskebehov, cirka tre liter per dygn, ökar i kyla till fyra-fem liter eftersom mer vätska försvisser genom utandningsluften.

Vädra ut svett:

Att vara blöt, till exempel av svett, ökar nedkylningen. Orsaken är att vatten leder värme 25 gånger snabbare än luft. Anpassa därför ständigt klädseln efter temperatur och aktivitet. Öppna upp och lufta så fort du får chansen.

Reglera temperaturen med mössan:

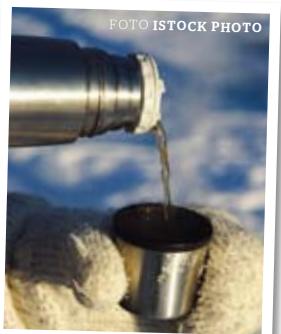
Vid nedkylning skyddar sig kroppen genom att minska blodtillförseln till extremiteterna. Är du allmänt nedkyld kan det därför vara svårt att värma upp fingrarna trots tjocka yllevarter. Hjärnan dock är alltid högsta prioritet för blodtillförseln. Därför är av-respektive påtagning av mössa ett effektivt värmereglage, särskilt i kallt väder.

Blåsten förvärrar:

Avkyllningen påskyndas av blåst. Är det vindstilla värmer kroppen upp ett tunt lager luft runtom sig, men den effekten minskar allteftersom vindhastigheten ökar. Är det minus tio och vindstilla så gör en ökning till åtta sekundmeter blåst att kyleffekten ökar till minus 27 grader för oskyddad hud.

Behandling:

En vanlig åkomma i fält är ytliga lokala förfrysningar, det vill säga att en kroppsdel förlorar färg, känsel och rörlighet. Dessa behandlas genom att höja kroppstemperaturen generellt genom att komma i skydd från vinden, förstärka klädseln, dricka varm och sötad dryck, och röra på sig. Samtidigt värmer man lokalt hud mot hud med egen eller kamrats kroppsvarme. Och gnugga inte, varken med eller utan snö.

Informationen är mestadels hämtad från 1997 års upplaga av instruktionsboken Vintersoldat.

KULTUR / RECENSION

FOTO: ACTIVISION PUBLISHING INC

I händelsernas centrum

Om du, precis som jag, gillar köttig action och en spänande story kommer du att känna dig som hemma i **Call of Duty - Black Ops**.

Tidigare styrde spelutvecklingsstudion Infinity Ward allt i Call of Duty-serien, men på grund av interna konflikter så fick Treyarch ta över remmarna och styra upp skeppet. Temposkiftningarna, de scriptade actionsekvenserna och hela spelupplevelsen vittnar om att Treyarch gjort sin Infinity Ward-läxa för att man inte ska märka övergången. Skillnaden är dock att Black Ops erbjuder en bättre berättad story, mer variation i vapenarsenalen och ett köttigare single-player-äventyr.

HANLINGEN I SINGELPLAYER-DELEN utspelar sig mellan 1964 och 1968 och mycket av det som händer äger rum i Vietnam och omkringliggande länder. De första 20 minuterna av spelet hänger man inte med ett dugg, vilket är meningen. Du har några vänner som följer dig spelet igenom men efter ett tag börjar du tvivla på om de verkligen är dina vänner. Och ännu längre fram börjar du tvivla på ditt eget tvivel. Black Ops är ett av de mer spänande (och för vissa kanske lite rårare) spelen i genren de senaste åren.

Multiplayer-delen är intensiv med ett smart upplåsningssystem där du kan köpa till dig nya vapen, färdigheter och tillägg med pengar du tjänar i spelet. Men när det gäller att välja vad du vill spela med ur din nyupplåsta vapenarsenal, så är det dock inte likt mitt andra favoritspel, Medal Of Honor. Där kan du modifiera och välja olika kombinationer under spelets gång. I Black Ops måste du ha det klart för dig innan du börjar spela en runda, något som jag stör mig på men kan leva med.

Alexander Silfverberg Örtengren

FAKTA:

Grafik: 9
Spelbarhet: 8
Ljud: 8
Hållbarhet: 9
Totalt: 8.5/10

Format: PC, PS3, Xbox 360
Genre: Action
Utvecklare: Treyarch
Utgivare: Activision

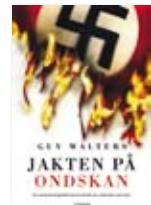
Jakten på nazistförbrytarna

Det har funnits många berättelser om nazistförbrytare som skulle

ha flytt till Sydamerika och planerat inför "Det fjärde riket". Till och med Hitler själv sägs ha levit lyxliv i Amazonas djungler. Det påståendet, liksom flera andra, har varit rent nonsens.

Men det finns en kärna av sanning, och i "Jakten på ondskan" kan man läsa om hur exilnazisterna spåredes upp, och det är inte någon lyxig historia.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: Jakten på ondskan:
De nazistiska krigsförbrytarnas försök att undkomma rättsvisan

Författare: Guy Walters
Förlag: Forum

Välskrivet om Sovjets ockupation av Polen

Att Sovjetunionen 1939 gjorde

gemensam sak med Nazityskland och anföll Polen känner nog många till. Men hittills har det saknats litteratur på svenska om den sovjetiska ockupationen av östra Polen.

Nu har det kommit en bok som fyller det tomrummet: Artur Szulcs "I Stalins våld" är både välskriven och väl underbyggd.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: I Stalins våld:
Sovjetunionens kuvande av östra Polen 1939-41
Författare: Artur Szulc
Förlag: Norstedts

När vattnet flödade över

Höga vattenflöden blev ett begrepp hösten 2000. Dalslands kanal var hotad men **räddades av Försvarsmakten**.

Med några mindre uppehåll regnade det i princip ihållande mellan den 27 september och 16 december. Så gott som hela landet drabbades. Sjöar och älvar som normalt förmår svälja och avleda stora vattenmängder var överfulla. Inte så få sjöar var dessutom reglerade för vattenkraft vilket bidrog till att från början naturliga flöden var avstängda. Detta i sin tur hade frigjort ytor nära vatten för bebyggelse, kommunikationer och industri. Allt detta hotades.

En av Försvarsmaktens uppgifter, stöd till samhället vid större kriser eller katastrofer, aktualiseras. Lokalt låg hemvärnsförbanden nära till hands, med deras omedelbara insatsberedskap och lokalkändedom.

Ett av de värst drabbade områdena var västra Värmland och norra Dalsland, landskap som vanligtvis, genom den förhärskande sydvästvinden, är skyddade av den norska fjällryggen. Sjön Glafsfjorden och dess avrinning mot Vänern, Byälven,

steg med mer än tre meter över normalnivån. Staden Arvika drabbades akut.

I norra Dalsland fick sjösystemen, varav ingår den 140-åriga Dalslands kanal, ta emot stora vattenmassor på dess väg mot södra Vänern.

INVALLNING, EVAKUERING, bevakning, brobyggen och trafikomläggning blev uppgifter för Försvarsmaktens personal, bland annat hemvärn biträtt av värnpliktiga soldater ur innehavande årsklass. Ingenjörsplutoner från Ing 3 i Eksjö, amfibieplutoner från KA 4 i Göteborg hörde till dem som i god samverkan med lokalt hemvärn arbetade dag och natt i kampen mot vattnet. Att snabbt fylla sandsäckar blev en konst som ibland kunde vara en plåga.

Flera kommuner beslutade om räddningstjänstläge. Gemensamma städer upprättades. Militärens insatser blev snart en nationell angelägenhet. Insatserna kom i ett läge när militär verksamhet ifrågasattes i den allmänna debatten. Den goda viljan och den väljade organisationen gav status. Miljöminister Kjell Larsson och ÖB Johan Hederstedt besökte Arvika i mitten av november. Den 23 november är rikshemvärnschefen Mats Welfff på plats och den 24 november besöker kung Carl Gustaf staden.

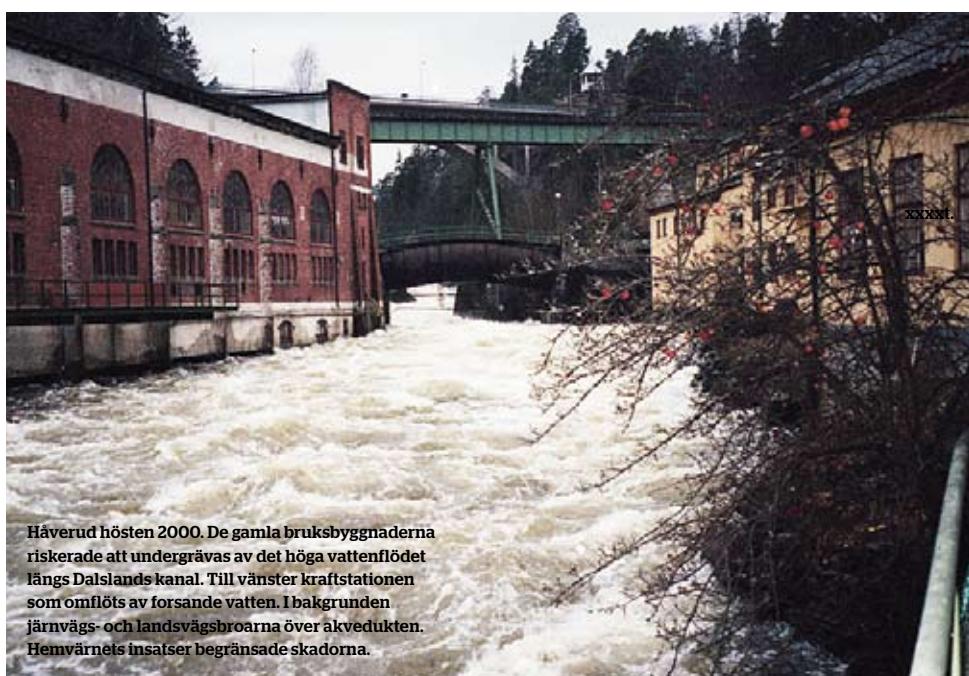
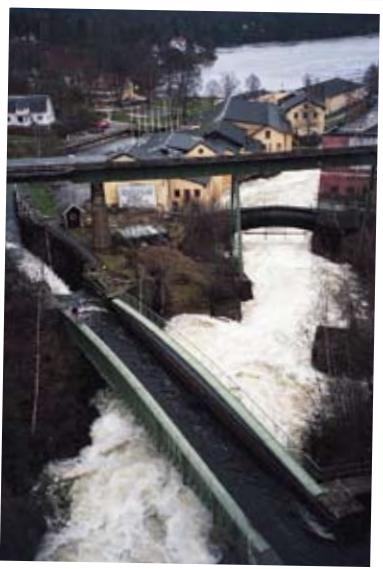
I samband med att statsminister Göran Persson besöker Arvika i månadsskiftet november-december gavs hemvärvnet ett än högre lyft: han tillkännager att hemvärnspersonal vid insatser av detta slag skall ersättas på samma nivå som övrig räddningstjänst. Frivilliga brandsoldater och hemvärnssoldater fick jämförbar timpenning.

Undertecknad vågar inte svåra på om det är därför som hemvärnsfolk gärna kalar insatserna för Vattenfestivalen 2000.

Lars Brink

FAKTA:

Gemensam insats.
Försvarsmakten hjälpte till att rädda Dalslands kanal.

Häverud hösten 2000. De gamla bruksbyggnaderna riskerade att undergrävas av det höga vattenflödet längs Dalslands kanal. Till vänster kraftstationen som omflöts av forsande vatten. I bakgrunden järnvägs- och landsvägsbroarna över akvedukten. Hemvärnets insatser begränsade skadorna.

Forsen och akvedukten i Häverud, Dalslands kanals näsöga, under påfrestande vattenflöde hösten 2000.

Åtta svarar på sju frågor

1. Hur tycker du att omorganisationen (till färre bataljoner) har gått?

2. Har du fått den befattning du ville ha?

3. Hur tycker du det nya övningsupplägget med KFÖ fungerar?

4. Får du öva i din befattning?

5. Vad tycker du om det nya ersättningssystemet?

6. Har du fått din ersättning?

7. Vad tycker du om förändringen av hemvärvnet?

Anita Sjöberg, Gotland
Stabsassistent

1. Det har funnits information att läsa samt informationsmöten har ordnats. Något medinflytande har inte varit aktuellt.

2. Ja.

3. Jag tycker det är bra, vi har fått längre och sammanhållna övningstid. Detta har inneburit att moment kan övas flera gånger och i olika sammanhang.

4. Ja, flera av de för hemvärvnet nyare momenten inom sambandstjänst, bland annat PC Dart.

5. Ett bra upplägg.

6. Ja.

7. Jag skulle vilja lyfta fram frivilligorganisationernas roll och betydelse.

Frida Simfors, Halland
Fordonsförare

1. För min del har det gått smidigt. Jag började vid ett kompani i Falkenberg, nu tillhör jag Insatskompani Syds stab.

2. Ja, fordonsförare.

3. Det har funkpat bra. Alla som vill borde dock ges möjlighet att vara med vid båda SÖF:arna som genomförs.

4. Ja, jag har övat i min befattning som fordonsförare.

5. Det är bra. Pengarna betyder dock inte så mycket för mig personligen.

6. Jag väntar fortfarande på min utbetalning. Förhoppningsvis kommer den inom kort.

7. Generellt är den bra. Jag hade dock önskat mig flera övningar på grupp- och plutonsnivå.

Rickard Karlsson, Östergötland
Stabs- och trosstroppchef

1. Än så länge har det gått bra med omorganisationen, men hur utvecklingen kommer att bli fram till 2011 är svårt att säia om nu.

2. Det jag vet är att jag behåller min nuvarande befattning fram till 2011.

3. Det nya KFÖ-systemet fungerar mycket bra. Jag hade gärna sett att övningstiden hade utökats ännu en vecka.

4. Ja, stabstjänst.

5. Det är bra. Folk förlorar inte på att tjänstgöra rent ekonomiskt.

6. Jag har fått min ersättning.

7. Bra med sammanslagningar av bataljoner som ändå inte är fulltaliga.

Tobias Henriksson, Östergötland
Plutonchef

1. Jag tycker det har gått bra. Inom vår bataljon ska två kompanier bli ett. Det ska bli spännande att få marina uppgifter.

2. Ja, plutonchef som jag ville bli.

3. Det är kanon. Nu kan vi äntligen öva hela förband under en längre tid.

4. Det beror på. År det en övning med få deltagare så går jag ofta i befattningen gruppchef, helst hade jag föredragit plutonchefsbefattningen vid alla övningstillfällen.

5. Det är bra, tycker jag.

6. Det har inte varit några problem med utbetalningen.

7. Det mesta har blivit till det bättre. Nu ska Försvarsmakten bara komma i kapp med tilldelningen av den materiel som vi behöver också.

**Sven-Erik Söderin,
Ångermanland**
Bataljonschef

1. Vår omorganisation ska vara klar senast vid utgången av 2011. Ny bataljonschef och ställföreträdande är utsedda och ansökningsförfarande genomförs nu för de andra stabsbefattningarna.

2. Jag kliver av som bataljonschef och har sökt en ny befattning i staben för att delvis kunna fungera som mentor åt den nya bataljonschefen.

3. Ett mycket bra system! Vi övar på rätt saker och med bra resultat. Provade idén redan åren 2002-2003 under min tid i Militärdistrikt Nord där jag arbetade som yrkesofficer.

4. Jag har genomfört två befattnings-KFÖ:er och två förbands-KFÖ:er med bra resultat. Så det tycker jag att jag fått göra i alla avseenden.

5. Systemet ger en rimlig erättning för nedlagt arbete.

6. Ja.

7. Förbanden har blivit bättre anpassade till sina uppgifter. Bataljonsstabens bemanning medger fullt ut ett arbete i tvåskiftssystem. Vi saknar fortfarande vissa funktionsföreträdare, exempelvis läkare, teknikbefäl, signalskyddsbefäl och präster. Tillförs ännu mera materiel för ledning så ligger vi bra till.

Jan Lofjärd, Halland
Chef ledningslag/stribefäl

1. Vi har haft ganska mycket turbulens i Halland de senaste åren på grund av ett flertal omorganisationer. På resan dit tappar vi en del folk av naturliga skäl.

2. Jag går ned ett ”snäpp”, från stabschef till chef ledningslag/stribefäl. Något jag får finna mig i, en slimmad organisation innebär färre befattningar.

3. En bra grej, helt klart. Personalen får gå i sin befattning under en längre tid. En sak som är negativ är svårigheten att locka personalen att öva utanför avtalstiden.

4. Ja, i min nya befattning.

5. Bra, det ställer krav och sporrar individen.

6. Utbetalningarna har fungerat.

7. Vi måste fortsätta att jobba aktivt med rekrytering och tydligt profilera oss gentemot resten av Försvarsmakten.

Tina Goldman, Skåne
Kock

1. Jag tycker inte att det är så stor skillnad, man får ge det en chans.

2. Ja, jag tillhörde FRO tidigare. Jag skulle bara hämta lite mjölk i koket, då sa de att de behövde folk.

3. Jag är lite rädd för att småövningarna försvinner. Jag har sagt att fyra dygn är lagom, men efter den här övningen kan jag tänka mig fyra dygn till per år. Det fungerar jättebra.

4. Ja, man turas om med sysslorna.

5. Det är rätt okej, detta är en hobby du själv får välja och som du får betalt för, det är valfritt att delta.

6. Inte än. (Har inte gjort klart KFÖ:n vid intervjuetillfället.)

7. Jag har länge ifrågasatt varför vi inte slagit ihop kompanierna, det är positivt.

Jeanette Persson, Skåne
Sjukvårdsbefäl

1. Det har gått ut information. Vi väljer genom råd vilka som ska vara på olika befattningar men det kanske inte alltid följs. Det är en nystart och jag tror att det blir jättebra.

2. Ja, jag fick en förfrågan om jag ville bli sjukvårdsbefäl.

3. Det fungerar bra, men vi i staben har inte gjort så mycket, det har varit så många momentövningar.

4. Ja, eftersom jag är ny tar jag arbetet i etapper för att se vad jag ska göra.

5. Det är ju frivilligt, det är jättebra med en morot men betyder inte allt.

6. Inte än. (Har inte gjort klart KFÖ:n vid intervjuetillfället.)

7. Jag är inte så insatt men tror att det kan bli jättebra när man fått bygga upp det.

! Vad
tycker
du?
Gå in på:
[www.tidningen
hemvarnet.se](http://www.tidningenhemvarnet.se)

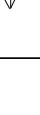
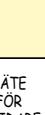
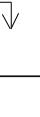
FOTO: ANDRÉA SUNNA

1/3-figur front

GES AB
General Electric Systemhus AB
0116 - 20 82 80

Korsord # 6-2010

		DEN KAN HEMVARNS- MAN GÅ ÖVERORD		FÖREGÅR NÅD	FALLET	BAND MILITÄR- VÄSEN PÅ BIBBLAN	SES HEM- VÄRNS- MÄN KRYPA PÅ	HEMVAR- NET HAR FLER ÅN EN	GICK ÖVNINGEN FÖR SVEN DUVA	PÅ STUBBEN	KAN GE- MENSAM FIENDE
								I DEN KAN MAN VARA PÅ VARANDRA			
								KAN KO			
								SLAGDON			
											IKON
											
GÖRA EN SNABB MANÖVER						47:AN ÅR KÄND KÖSIGNAL			TITAN ÅR FÖRSVARSB- ERETT		
SAMLING I SJÖN											
SPEL- DELEN				KAN VARA VÄPNAT	HAR TRUPPER SKYLLS OFTA PÅ			BREDARE STRECK KOMMER I ANFALL			
SOM EN SÅDAN SKJUTER DU EJ?								ANVÄNDE LIST GRANAT- DEL			
DEN ÅR EN AV TIO						TILL- VERKADES VASA AV	KOMMER VÅL SOL- DAT TILL? ÖVRE YTA				
AGERAR SOLO				INGET ANNAT							
FÄR SEGRARE											
ÖVAR MAN I HEM- VÄRNET											
BERTIL BLUES		LÄTT FARKOST O. SOLIG GUDDOM					BERÄN				

Facit till korsordet hittar du på www.tidningenhemvarnet.se!

Så här ser vapnet i fråga nummer 4 ut. Men vad heter det?

DESSA VAPEN ANVÄNDS AV VÅRA SOLDATER, VILKA ÄR DE?

- 1.** Används av skyttar som vill träffa mitt i.
 - 2.** Namn med detta millennium. ►
 - 3.** Helautomatiskt, luftkylt vapen med gasuttagsmekanism. Är medelålders.
 - 4.** Jycken är det främsta vapnet för vissa soldater med detta handeld-vapen (se stora bilden)
 - 5.** Används mot hårdare mål men är gjort av fiberkomposit.

Svaren finns på webbplatsen
www.tidningenhemvarnet.se

Julpyssel

Pepparkaksbandvagn 206

**Vi bjöder på ett pepparkakspyssel
för jullediga hemvärnssoldater.**

Du behöver:

Pepparkaksdegen
Tunt papper, till exempel bakplåtspapper samt penna.

Kniv
Socker, kristyr samt dekoration som till exempel nonstop

Ev formar för pepparkaksgubbar

Gör så här:

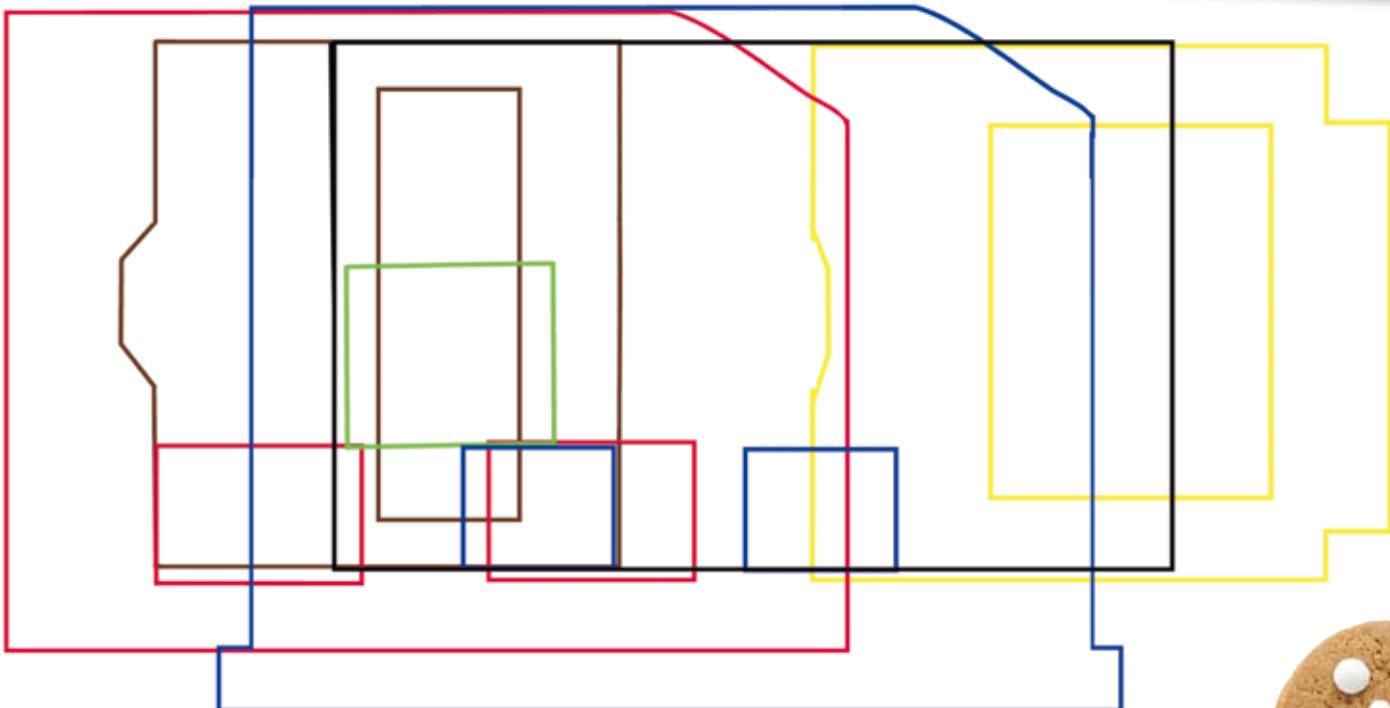
1. Köp eller gör din egen pepparkaksdegen.
2. Ta papper och kalkera av alla delar.
3. Skär ut två stycken Framsida vagn 1

(en utan fönster), två stycken Baksida vagn 2 (en utan fönster), två Sida vagn 1 samt två Sida vagn 2 samt fyra Band och två takdelar ur pepparkaksdegen.

4. Grädda bitarna i ugnen.
5. Baka ut och grädda även eventuella hjälpsamma hemvärnssoldater som dekoration.
6. Delarna sätts sedan ihop med smält socker, banden ska hänga ner från framsidan på vagn 1 och baksidan vagn 2. Gör sedan detaljer som dörrar och fönster med kristyr samt nonstop.

En tidig version av bandvagn 206 med pionjärtema, som inspiration.

Malldelar:

Gul: Framsida vagn 1

Rosa: Sida vagn 1

Brun: Baksida vagn 2

Blå: Sida vagn 2

Grön: Band

Svart: Tak

Tävling!

Skicka in ett foto på din bandvagn eller någon annan pepparkaksskapelse med hemvärnste- ma. Vinnaren får ett exemplar av

jubileumsboken Hemvärnet 70 år och övriga får tröstpri- ser. Sista dagen att mejla bilderna är den 5 januari.

Avsändare: Tidningen Hemväret, 107 85 Stockholm **Fel adress?** Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemväret, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalsspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

God Jul & Gott Nytt År önskar Tidningen Hemväret

Utgivningsplan 2011

NUMMER	MTRL.DAG	UTGIVN.DAG
Nr 1-2011	7 februari	4 mars
Nr 2-2011	11 april	6 maj
Nr 3-2011	23 maj	17 juni
Nr 4-2011	5 september	30 september
Nr 5-2011	17 oktober	11 november
Nr 6-2011	21 november	16 december